

Rechtskundig Weekblad

Verschijnt elken Zondag

Vereeniging zonder winstgevend doel

Abonnementsprijs : 100 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Alle rechterlijke uitspraken, artikels en andere bijdragen, alsook boeken ter spreking te zenden aan den secretaris-hoofdopsteller

Mr RENÉ VICTOR

Italiëlei, 99, Antwerpen

Opgaaft betreffende intekening en adreswijziging, aanvraag van losse nummers en alle mededeelingen betreffende het beheer te zenden aan den secretaris-schatbewaarder

Mr JOHN STOCKMANS

Mechelsche Steenweg, 201, Antwerpen

GERECHTELIJKE GENEESKUNDE

Openingsrede uitgesproken door Dr JACQUES DE BUSSCHER, op Maandag 9 December 1935, bij den aanvang van den Nederlandschen cursus in de gerechterlijke geneeskunde aan de Universiteit te Brussel.

Wijlen Professor Le Double, uit Tours, openbaart ons, in een eigenaardig boek, getiteld « Bossuet anatoom en physioloog », dat de beroemde gewijde redenaar, toen hij zijn werk over de kennis van God en van zichzelf aan het schrijven was, bij Guichard Joseph Duverney, een befaamde anatoom en heelmeester van zijn tijd, lessen nam in ontleedkunde en physiologie, om het laatste gedeelte van zijn werk — de kennis van zichzelf — beter in elkaar te kunnen zetten.

Het zal U dan ook zeker niet vreemd schijnen, dat de wet, in het programma van uwe studies, een elementaire cursus in Gerechtelijke Geneeskunde heeft opgenomen, en dat een geneesheer voor toekomstige dokters in de rechten komt spreken over biologische wetenschappen. Velen onder U, of ze magistraat of advocaat worden, zullen de hulp van deskundige geneesheeren noodig hebben : het zal hun van nutte zijn, eenigszins in de geschiedenis en de methoden van de wetenschap ingewijd te zijn, die zij door deze deskundigen bij het zoeken naar de waarheid zullen zien toepassen.

* * *

Om te beginnen, wat verstaat men onder Gerechtelijke Geneeskunde ?

Van Goetsem, zegt er van, in zijn *Elementa Medicinae Forensis* : « In justitiae administratione occu-

» patur, jurisque peritis vel judicibus in dubia fir-
» mum iudicii fundamentum praebet ».

Volgens *Orfila* is de Gerechtelijke Geneeskunde « de som der physische en medische kundigheden, » die er voor geschikt zijn de magistraten te verlich- » ten bij het oplossen van verscheidene vragen, be- » treffende de rechtspleging, en de wetgevers te » leiden bij de samenstelling van zekere wetten ».

Volgens *Balthazard* is de Gerechtelijke Geneeskunde « de toepassing der medische kundigheden op » de gevallen van burgerlijke en strafrechtelijke » proceduur, die door haar in het licht gesteld kun- » nen worden. »

Eindelijk, volgens *Professor Héger-Gilbert*, is het « de wetenschap waarop de gerechtelijke autoritei- » ten steunen om de waarheid op te sporen, door » middel der strikt nauwkeurige procédés van de » wetenschappelijke geneeskunde, gebaseerd op de » waarneming en haar criterium, de ervaring ».

* * *

Wat is de oorsprong van de Gerechtelijke Geneeskunde ?

Ten tijde der Pharaos moest men, in Egypte, volgens de wet, na ieder geval van overlijden vaststellen, of de dood natuurlijk was geweest, ofwel gewelddadig : nu werd dit onderzoek vergemakkelijkt door het gebruik van het balsemen door een pries-

ter, die tegelijker tijd geneesheer was. Het was ook door de wet bevolen, de terechtstelling der zwangere vrouwen uit stellen, en, volgens Plutarcus, waren deze zelfs vrijgesteld van ieder soort van kastijding. Deze beschikkingen maakten dus de tusschenkomst van priesters en vroedvrouwen bij de rechtspleging noodzakelijk. Egypte was trouwens de bakermat van de geneeskunde, eerst rondom de tempels, vervolgens in de tempels.

Bij de volkeren van minder gevorderde beschaving onderscheidt Lacassagne *een eerste* (fictief) *barbaarsch tijdperk*, waar de wet van wedervergelding in gebruik was: Oog om oog, tand om tand, enz. (Heilige Schrift, wetboek van Solon). — In Rome werden de lijken der personen, die aan een gewelddadigen dood bezweken waren, openbaar tentoongesteld, en ieder gaf zijn meening te kennen over de doodsoorzaak (Julius Caesar, Scipio Africanus, Germanicus). — Het Christendom predikt een zachtere moraal dan die van het Oude Testament (« Zoo U iemand op de rechterwang slaat, bied hem ook de andere aan »: Mattheus, Hoofdstuk V, vers 38).

In *een tweede tijdperk* baseerden de Romeinsche keizers hun gerechtelijke uitspraken op de leer van Hippocrates en de geschriften van Aristoteles. Later, tusschen 530 en 534, vereenigde Justinianus, met behulp van den rechtsgeleerde Tribonianus, in een rechtskundige verhandeling, de materiën der wetgeving, die nog naar alle kanten verspreid waren (Code, Institutes, d.w.z. grondbeginselen van het Romeinsche recht).

De Romeinsche wetten hadden geen invloed op de Germaansche volkeren, die de beproevingen of Godsgerichten, en het Wehrgeld of geldelijke schadeloosstelling, als wettig erkenden. Karel de Groote verzette zich tegen deze handelingen: de Capitularia bevelen den rechters zich door het oordeel van geneesheeren te laten leiden. Als eenig lichtpunt in de volkomen duisternis der voorafgaande en der volgende eeuwen straalt hier als een lichtbaken deze vooruitgang op rechtsgebied: want in het tijdperk der Leenroerigheid vinden we, naast het oordeel van God, het gerechtelijk tweegevecht, de sterrenwiche-larij, de tooverij; processen tegen lijken van menschen en tegen dieren; de terechtstelling van doode misdadigers bvb. degenen, die zelfmoord gepleegd hadden; de foltering, later de Inkwisitie. — (Als voorbeeld van een Godsgericht wil ik aanhalen den strijd van Lohengrin met Friedrich von Telramund, om te beslissen over de gegrondheid van de beschuldiging door dezen laatste voor zijn suzerein, Hendrik de Vogelaar, gebracht tegen Elsa van Brabant. Wagner plaatst dit tooneel, in de Xe eeuw, in de omstreken van Antwerpen).

De grondwet van Karel de Vijfde (1532) is het

eerste document dat uitdrukkelijk melding maakt van de Gerechtelijke Geneeskunde. Als wetenschap echter dateert deze pas van Ambroise Paré (1517-1598).

Het 28ste deel van zijn werk handelt over de medisch-gerechtelijke verslagen en de middelen om lijken te balsemen. Volgens Lacassagne « vindt men » hierin ten eerste de samenvatting der teekenen die » veroorlooven de graad van ernstigheid der ver- » wondingen te bepalen, de zeer oordeelkundige » uiteenzetting der symptomen waaruit men beslui- » ten kan of een lichaam levend of dood in het wa- » ter geworpen werd, een ontwikkelde studie over » verstikking door stoom of kolendamp. Men ziet er » ook uit de te volgen regels bij het onderzoek naar » de maagdelijkheid, en voor het vaststellen der » onmachtigheid, zoowel bij den man als bij de » vrouw. Aan dit hoofdstuk moet men diegene toe- » voegen, die handelen over het overslaan van » besmettelijke ziekten (grosse vérole, oude Fran- » sche naam voor syphillis, en melaatschheid); over » kwetsuren en slagen (wonden door vuurroeren » toegebracht); over vergiftigingen (boek der Gif- » ten). Het werk van Paré bevat overigens modellen » van verslagen, die door de Fransche schrijvers der » 18e eeuw praktisch niet overtroffen zullen worden. » Ambroise Paré is de ware vader der Gerechtelijke » Geneeskunde ».

Kort daarop verschenen in Italië werken van Baptiste Condrochi, onder andere een Verhandeling over de Giften (Venetië, 1595), de Methodus Testificandi (Frankfort, 1597), en de werken van Fortunatus Fidelis (1598).

In de XVIe eeuw, tijdperk der Medicis en der Borgias, hield men zich, uit een gerechtelijk-geneeskundig oogpunt, minder bezig met vergiftigingen (hoewel deze dikwijls voorkwamen!) dan met tooverij. In 1589, onder Hendrik de IIIe, gedurende den burgeroorlog der Liga, belastte het Gerechtshof, (toen ten tijde Parlement genoemd) van Parijs, Pigray en eenige van zijne collegas met het onderzoek van 14 personen, mannen en vrouwen, beschuldigd van tooverij. Het besluit der deskundigen luidde als volgt: « Wij waren van meening hun nies- » kruid toe te dienen, om hen te purgeeren, eerder » dan eenig ander middel, om hen te bestraffen. Het Hof stuurde hen op ons rapport weg ».

Later kwamen er nog een heele reeks opzienbarende zaken, te beginnen met die van Kanunnik Urbain Grandier, pastoor van Loudun (1634), om een eeuw later te eindigen met die van den Diaken Pâris, waarbij de deskundigen er mee belast waren, bij zenuwlijders ongevoelige plaatsen op te zoeken, die als « kenmerken van den duivel » beschouwd werden. Zooals de *Consultatie gegeven door de Faculteit van Montpellier aan de Geestelijkheid van*

Nîmes bewijst, hebben de deskundigen in alle soortgelijke zaken steeds het licht en den vooruitgang vertegenwoordigd.

Na de schandelijke overschrijdingen, die het noodig gemaakt hadden, de buitengewone rechtspleging der « *Chambre Ardente* » in te stellen, leidde het streven dezer deskundigen tot het Koninklijk Bevel van 1682, dat een ware vooruitgang op het obscurantisme en de bijgeloovigheid beduidde, en de gerechtszaken in verband met tooverij enz.... regelde.

Het is onmogelijk, in deze korte historische schets langer uit te wijden over de werken der medische experten van de 17de eeuw : we kunnen hier echter de naam van Paolo Zacharias, geboren te Rome in 1584, geneesheer van Paus Innocentius X, en deskundige bij het Pauselijk Hof, niet weg laten. Zijn *Geneeskundige Vraagstukken*, in-folio van 1200 bladzijden, wijzen op een verwonderlijke geleerdheid en documentatie. Tallooze overwinningen van de moderne wetenschap vindt men er in vermoed en voorzien.

Er blijft ons nu nog over, de laatste hervormingen der Monarchie in Frankrijk te noemen : afschaffing van het lijfeigenschap aan het einde der regeering van Lodewijk de XVde, der foltering onder Lodewijk de XVIe (1788) : dit brengt ons tot den vooravond der Revolutie.

Terzelfder tijd verschijnen in Duitschland, land van mysticisme en bijgeloof, waar de geest der Encyclopedisten nog niet doorgedrongen was (behalve aan het Hof van Berlijn), werken, die zich ook met tooverij bezig houden : in 1762 wordt te Glaris nog een tooveres tot den brandstapel veroordeeld. Swammerdam was het echter, die in 1667 het bovendien van organen, afkomstig van lijken, bestudeerde; en in 1682 ontdekte Schreyer de hydrostatische long-dicimatie : zijn monographie verscheen te Halle in 1745.

Later kwam de Gerechtelijke Geneeskunde in Duitschland tot een bloei, die men niet mag onderschatten. In Duitschland echter hebben de gerechtelijke geneeskundigen steeds meer de geest van anbetenaren gehad, een geest, die in het geheel niet strookt met onze Belgische mentaliteit, en zeker niet met die van de Vrije Universiteit van Brussel, waar de vrijheid van denken naar waarde geschat wordt. Dank echter de methodische doorzettingsgeest eigen aan het Germaansche ras, hebben deze Duitse deskundigen een bewonderenswaardige verzameling van casuistische dokumenten bij elkaar gekregen.

De Latijnen, integendeel, hebben de deskundigen altijd geheel vrij gelaten. Er bestaat geen betere opvatting van de rol van den expert, zooals men die begrijpt in Fransch-sprekende landen, dan beschreven in de laatste bladzijden van het zeer belang-

wekkend boek van Professor Héger-Gilbert over *Medische Plichtenleer*.

Met de 18e eeuw, in Frankrijk, komen wij tot de *derde of positieve periode*. Wij moeten hier de onderzoeken van Lecat noemen, betreffende de spontane verbranding (1750), die van Bertin, Lebas, Astruc, Bouvard, Louis, over de geheime geboorten (1765), die van Bruhier en Louis over de onzekerheid der teekens van den dood; nog die van Louis over de ophanging; en die van Lafosse over de post-mortale verschijnselen (1770), enz....

De Revolutie deed deze beweging stilstaan, door het sluiten der Hoogescholen en het afschaffen der academische graden (1792). Toen kwamen gedurende een zekere tijdruimte de gezondheidsofficieren aan het bewind, wier erbarmelijke onderzoeken het geneeskundig beroep in diskrediet brachten. Onder het Keizerrijk werd de orde hersteld : de Faculteiten heropenden hun deuren, en het werk werd hervat : Mahon te Parijs, Prunelle te Montpellier, Fodéré te Straatsburg. De boeken volgen elkander op : Marc, Orfila, Tardieu, Tourdes : hun werken brachten de Gerechtelijke Geneeskunde voort. Ze waren de meesters der deskundigen van gisteren en van heden. Onder de werken, die rond dit tijdstip verschenen, zullen we er een noemen, dat de helderziendheid van de deskundigen bewijst : in dien zin dat het een scherp onderscheid maakt tusschen een geval van vergiftiging door arsenicum, en een geval van overlijden door spontane doorboring van de maag, ten gevolge van een ulcus. Het gaat om 4 stellingen, waarvan de derde (1819) betrekking heeft op de bovenvermelde kwestie, en gevolgd wordt door een raadgeving van Prof. Chaussier, geteekend door de Heeren Hallé, Pinel, Pelletan en Sue, welke er toe concludeert, dat de dood toegeschreven moet worden aan een spontane doorboring van de maag, met inwendige oorzaak, dus door wegvreting, die men niet moet verwarren met de uitwerking van een vergift.

Om het niet al te zeer te rekken, laat ik nu de rest van de XIXe, en onze XXste eeuw weg : omdat de schrijvers uit dien tijd geen zuiver historisch belang hebben, en een student in de Gerechtelijke Geneeskunde hun werken toch dient te lezen. Ik zal dan ook in den loop onzer lessen gelegenheid hebben, U het lezen van werken van zekere dezer schrijvers in het Nederlandsch, Fransch, Engelsch en Duitsch aan te bevelen.

* * *

De openingsles is ten opzichte van een cursus, wat het voorspel ten opzichte van een opera is ! Niet alleen toch moet ze den leergang voorafgaan, maar ze moet tevens een samenvatting ervan zijn, en de voornaamste punten ervan op den voorgrond brengen, teneinde de toehoorders snel in de atmos-

feer te verplaatsen, waarin zich de handeling zal ontwikkelen; en hun de gegevens te verstrekken, die hen in staat zullen stellen de komende bijzonderheden beter te situeeren.

Welke zijn nu de algemeene methoden, die in de Gerechtelijke Geneeskunde door de deskundigen aangewend worden, voor de beantwoording der hun door de magistraten gestelde vragen?

Om deze vraag te beantwoorden ben ik van plan, U een schematisch overzicht van mijn cursus te geven. In de eerste plaats zullen wij dus het onderzoek van het lijk bespreken. Dit hoofdstuk bevat twee deelen: ten eerste, de studie van de politionele doodschouw, waarop dan volgt die van de gerechtelijke sectie.

Hier stel ik me voor, eerst enkele vragen van algemeene strekking te behandelen, om daarna over te gaan tot het behandelen van het uit- en inwendig onderzoek van het lijk zelf. Hier moeten een aantal vragen beantwoord worden. Deze vragen, zooals U het bij gelegenheid van mijn verdere uiteenzettingen zult kunnen begrijpen, doen zich reeds voor bij de bespreking van de politionele doodschouw. Daar zij zich opnieuw voordoen bij de studie van de gerechtelijke sectie, en daar zij pas op dat oogenblik volledig kunnen besproken worden, heb ik de studie ervan met opzet uitgesteld, tot op het oogenblik waarop wij dit onderwerp zullen behandelen.

Deze vragen zijn, ten eerste: hebben wij wel met een lijk te doen? ten tweede: sedert wanneer is het slachtoffer dood? — De studie van deze twee belangrijke punten tezamen maakt de Thanatologie uit. Daarna dient in het kort de vraag van het identificeren van het lijk ter studie genomen te worden, alsook die van den duur van den doodstrijd.

De opening van het lijk of obductie beoogt het onderzoek van het lichaam en van de organen: ze geschiedt volgens een zeer strikte techniek, welke het misplaatst ware in een openingsles te behandelen.

Eindelijk moet nu de allergewichtigste vraag besproken worden, namelijk: welke is de doodsoorzaak? doel van het geheele onderzoek. Wel, Dames en Heeren, welke zijn nu de doodsoorzaken, die den gerechtelijk geneeskundige het meest interesseeren?... Het zijn juist die, die den medicus practicus minder belang inboezemen, en wel de dood, bijvoorbeeld, door wurging, door ophanging, door verdrinking; de kindermoord; de dood als gevolg van misdrijven op de geslachtsorganen; in gevallen van pogingen tot ongerechtvaardigde afdrijving der vrucht; per slot van rekening, al de gewelddadige dooden.

Hierop volgt Hoofdstuk II: het onderzoek op levende personen, in gevallen, bijvoorbeeld, van

niet-doodelijke verwondingen, werkongevallen, verkrachting, enz....

U zult wel begrijpen, Dames en Heeren, dat er verder onderwerpen bestaan, die den overgang tusschen deze beide groepen vormen, en, om een voorbeeld te geven, kunt U zich wel indenken, dat, bij het onderzoek in gevallen van abortus, de vrouw soms levend, dus klinisch onderzocht wordt, maar helaas dikwijls ook anatomisch... op de sectietafel!

In verband met het onderzoek op levende personen, zou ik U hier twee der voornaamste identificeringsmethoden kunnen noemen: die van Bertillon, en die van de vingerafdrukken.

Bertillonage: twee photographieën, een van voren, en een ter zijde, worden genomen op gelijken afstand door middel van een bijzonder apparaat, dat voorzien is van een in graden verdeelde schaal, zoodat men op den eersten blik maten er op kan aflezen, die in vergelijking met zekere vaste afmetingen, voor de specialisten als bruikbare gegevens kunnen dienen. Bertillon heeft deze photographieën aangevuld, door een nauwkeurige beschrijving der anatomische onderdeelen van het rechter oor, van de kleur van het linker regenboogvlies (onderverdeeld in 7 tinten), ten laatste van de andere trekken en van het geheel van het gelaat. Door middel van deze aanduidingen, welke in conventionele taal overgebracht worden op kaarten en vereenigd tot een album, wordt men in staat gesteld, de eenzelvigheid van een recidivist vast te stellen.

Vingerafdrukken: Galton, burgerlijk Gouverneur van Bengalen, en na hem verschillende andere vorschers, daarna nog alle europeesche laboratoria van Gerechtelijke Geneeskunde, hebben aangetoond, dat de afdrukken der nerven van het bovenste vingerlid aan den kant van de palm, bij een gegeven individu, duidelijk en onveranderlijke teekeningen vormen.

« Van af de vorming der hand bij de foetus », zegt Lacassagne, « tot de staat van ontbinding » waarbij de huid der handen zich los maakt, kunnen » de lijnen van deze teekening naar gelang van den » groei van afmeting veranderen, maar, in geen ge- » val, veranderen zij van aantal, van betrekking of » van plaatsing. De afdruk eens genomen, zal dus » veroorlooven, onfeilbaar, en na een onbepaalde » tijdsruimte, het individu terug te vinden. Bovendien » verschilt de teekening, door de nerven der vinger- » topshuid gevormd, van het eene individu tot het » andere tot in het oneindige. Eindelijk veranderen » de kwetsuren, die het huidbekleedsel niet vernie- » tigen, niet de teekening der vingertopshuid-nerven. » Indien men een lichte brandwond toebrengt, be- » houdt de opperhuid, die de brandblaar bedekt, de » teekening die ze vóór het branden had. Deze zelfde » teekening wordt in haar geheel hervormd na de » genezing. »

Om de recidivisten te identificeeren, maakt men dus een kaart, welke de twee photographieën, en de hierboven vermelde gelaatsbeschrijving bevat: men voegt er de tien vingerafdrukken aan toe.

In de practijk zijn deze procédés uit de handen van de medische deskundigen in die der medewerkers der moderne politie overgegaan: het is echter rechtvaardig er hier aan te herinneren dat politie-autoriteiten, chercheurs en gevangenisbestuurders deze kostbare methoden aan medische invloeden en wetenschappelijke denkwijzen te danken hebben.

Als Hoofdstuk III zal ik U enkele oppervlakkige, niet-technische begrippen geven van wat wij in de gerechtelijke geneeskunde van het laboratorium-onderzoek kunnen verwachten. Is het niet hoogst belangrijk, zich rekenschap te geven, dat er heden ten dage scheikundige maatschappijen bestaan, die het met zekerheid vaststellen van den graad van intoxicatie van de « potatoes » mogelijk maken? — U moet ook weten, dat de bacterioloog, met de bij de lijkschouwing uitgenomen organen, door microscopisch onderzoek, het kweken van kiemen, de experimentatie op dieren, den aard van besmetting vast kan stellen, waaraan het individu bezwiken kan zijn. Voorbeeld: het geval van Ellezelles, vergiftigingen door hammen, die door een anacrobie-bacil, de *Bacillus Botulinus*, ontdekt door een expertise van Prof. Van Ermengem, uit Gent, besmet waren. — In de zelfde organen kan de scheikundige door zeer delikate analytische procédés, een vergift (arsenicum, strychine, enz...) terug vinden en isoleeren.

Eindelijk kan de bioloog, dank zij een vernuftige methode, nauwkeurig aanduiden, of een vlek veroorzaakt is door menschelijk bloed, of door dat van een dier, en van welk dier! De grondslag er van werd gelegd door de eminente Prof. Bordet en is als volgt: indien men op een dier een zeker aantal inentingingen doet met het gedefibrineerde bloed van een ander soort, het zoo verkregen serum de eigenschap krijgt de roode bloedlichaampjes van het dier, dat voor de inentingingen gediend heeft, eerst te doen samenkleven (agglutineeren) en vervolgens op lossen.

Deze eigenschap is soortgelijk, dat wil zeggen, dat het bloed van een konijn, geënt met het bloed van een kip, b.v.b., de eigenschap heeft de roode lichaampjes, en *niets* anders als deze, op te lossen. Het is aldus mogelijk een reeks dieren te prepareeren, waarvan elk reageert op het een of het ander soort bloed. Men kan zelfs het serum van deze dieren bewaren in glazen buisjes, die beschut zijn tegen licht, en het zoo maandenlang actief houden. — Dank zij dit procédé, heeft men voor den oorlog een geval van bedrog kunnen ontdekken, dat vermaard gebleven is, omdat het van aard was de

geneesheeren en hunne zieken te schaden: een buitenlandse fabriek prepareerde een versterkingsmiddel in den vorm van een vloeibaar vleeschextract, waarvan de zoogenaamde onvergelykelijke hoedanigheden door middel van een intensieve reclame geroemd werden. Concurrenceerende fabrieken lieten de bewuste fabriek surveilleeren, en kwamen er zoo-doende achter, dat er dagelijks ontzettend groote hoeveelheden kippeneieren gebracht werden. Konijnen bij welke men het produkt ingespoten had, vertoonden een krachtige reactie op kippenbloed, en zoo kwam het aan het licht, dat dit fameuze verkleekingsprodukt slechts eiwit was, vermengd met een kleine hoeveelheid vleeschextract uit den handel. Gehoond door geheel de medische faculteit, moest de fabrikant zijn fabriek sluiten, en men hoorde er sindsdien niet meer van spreken.

Ten slotte, als laatste hoofdstuk, zal het wel van belang zijn, de wederzijdsche verplichtingen van de gerechterlijke autoriteiten en van den medicus forensis, die alle beide, alhoewel met meer uiteenlopende disciplines, hardnekkig hetzelfde doel vervolgen, en wel het vaststellen van de waarheid — in het kort te behandelen.

* * *

Welke zijn nu in de practijk de toepassingen dezer wetenschappelijke methoden, die den gerechterlijken geneesheer ten dienste staan?

Een ervan hebben we zooeven reeds vermeld. Het ware gemakkelijk andere uit het verleden te putten, bij voorbeeld uit den bundel der *Beroemde Gerechtszaken*, waarvan vele vonnissen, vele verslagen van deskundigen zouden kunnen worden herzien, zoo bij voorbeeld de zaak La Roncière (psychoneurose), de zaak Lafarge (arsenicum), nader bij ons de zaak Joniaux (atropie), en zoo vele andere... Ge hebt dit werk gelezen, of zult het nog lezen, evenals de boeken van Dr Cabanès over de Geheimzinnige Gevallen van Overlijden uit de Gescheidenis, waarin, in het licht der hedendaagsche opvattingen, de lijkschouwingsprotocollen herzien en de diagnosen waarmede menige groote aan den schoot der aarde werd toevertrouwd, verbeterd worden. Daar deze werken van Cabanès echter eerder een letterkundig dan een wetenschappelijk karakter bezitten, bepaal ik er mij mede ze slechts aan te stippen, en U tegelijkertijd te raden op uw hoede te zien voor politieromans, waarin gewoonlijk grondregelen eener valsche gerechterlijke geneeskunde tot uiting worden gebracht, die op louter verbeelding berusten!

Het leek ons interessanter uw aandacht te vestigen op de studies van Sir Armand Ruffer, geboortig uit Lyon, doch die de Engelsche nationaliteit aangenomen had, die jarenlang aan de Egyptische quarantainedienst verbonden was en gedurende den oorlog

in de Middellandsche Zee door een Duitse onderzeeboot om het leven kwam, en wiens weduwe zijn gedenkschriften in een merkwaardig, in de Vereenigde Staten verschenen boekdeel, samengevat heeft. — Dezen zoeker komt de verdienste toe, een techniek uitgewerkt te hebben, waardoor men gemummifieerde weefsels tot hun oorspronkelijken staat kan terugbrengen en er historlogische coupes kan van maken. Het microscopisch onderzoek heeft hem zodoende met veel meer zekerheid diagnosen mogelijk gemaakt door de bestudeering der celwijzigingen, en zelfs door het constateeren van eieren van parasieten en van bacteriën. Zoo heeft hij bij mummies dateerend van ongeveer 1000 jaar voor J. C., verkalking der bloedvaten kunnen vaststellen. Op de 24 mummies waren er 6 van deze aandoening vrij, 5 vertoonden lichte en 13 belangrijke afwijkingen. Deze aandoening is dus zoo oud als de menscheit zelf. Men kan hier de schuld geven noch aan syphilis, noch aan het verbruik van vleesch (vegetarisme), noch aan dat van alcohol. — Naar het schijnt handelt het zich om een ziekte, ontstaan tengevolge van vertraging der stofwisseling, bij overvoede individuen, die weinig lichamelijke oefening hebben (Bouchard).

Ruffer beschrijft eveneens een geval van longanthracose (herinnerend aan de mijnwerkerskwaal van onzen tijd), een geval van longontsteking met hepatitisatie (= verharding), een geval van longpest, een nier-abces van coli-bacillaire oorsprong, en, op de huid van een mummie dateerend van 1200 jaar voor J. C., een uitslag herinnerend aan die van de pokken. Bij twee mummies uit hetzelfde tijdperk heeft hij bevonden, dat de nieren vol zaten met eieren van Bilharzie (een soort voortwoekerende wormen, voorkomend in het Nijlwater, die in het bloed komen, en bloeduitstortingen veroorzaken, in het bijzonder in de waterorganen).

Dwingt hij geen bewondering af, deze tuil van wetenschappelijke methoden, die het mogelijk maakt, de doodsoorzaken met nauwkeurigheid vast

te stellen, niet alleen bij kort geleden gestorvenen, maar ook bij lijken, die na eeuwen uit de grafkamers van Oud-Egypte opgegraven werden?

Het zal onze taak zijn, in den loop onzer lessen, er uw aandacht op te vestigen, teneinde u een nauwere samenwerking mogelijk te maken, die wij wenschen te zien bestaan tusschen de medische deskundigen en de mannen der wet.

Ik dank u voor de aandacht, die u mijn misschien wat lange openingsrede geschonken hebt.

LITERATUUR

- 1) A. F. Le Double (Tours): Bossuet anatomiste et physiologiste. Parijs, Vigot, 1913.
- 2) C. A. Van Coetsem: Elementa Medicinæ Forensis. Gent, M. A. Mahne, 1827.
- 3) Orfila: Traité de Médecine Légale, 4 deelen. Parijs, Labé, 1848.
- 4) F. Balthazard: Précis de Médecine Légale. Parijs, Baillière, 1906.
- 5) F. Héger-Gilbert: Leçon d'introduction au cours de Médecine Légale donné à la Faculté de Droit. Brussel, Weissenbruch, 1914.
- 6) F. Héger-Gilbert: Syllabus du cours de Médecine Légale. Brussel, C. Van Cortenborgh, 1914.
- 7) Locassogne: Précis de la Médecine Légale. Parijs, Masson, 1906.
- 8) Lescieux, Renard, Laimé, Rieux: Médecine Légale, enz., Parijs, Baillière, 1819.
- 9) De Noble: Annales Soc. de Méd. de Gand, 1901, bl. 331-339.
- 10) Sir A. Ruffer: Studies in the Palaeopathology of Egypt: gr. in 8° van 372 blz. met 72 afb. Chicago, 1921 (cfr. J. Guinart: Biologie médicale, Band. III, nr 7, November 1922, blz. 301-348).
- 11) Maschka: Handbuch der Gerichtlichen Medizin. Tübingen, M. Laupp., 1881.
- 12) F. Strassmann: Lehrbuch der Gerichtlichen Medizin. Stuttgart, Enke, 1931.
- 13) Sydney Smith: Forensic Medicine. Londen, Churchill, 1935.
- 14) Dr. H. F. Roll: Leerboek der Gerechterlijke Geneeskunde, enz., 2de uitg., Den Haag, M. Mijnhoff, 1919.
- 15) Prof. R. Wybauw: Leçon d'ouverture du cours d'entretiens médicaux en langue flamande. Brussel, Rev. Univers. de Brux., nr. 2, Dec. 1933-Jan. 1934.
- 16) Prof. R. Wybauw: Het algemeen klinisch onderzoek. (Syllabus).
- 17) F. Héger-Gilbert: Manuel de Déontologie Médicale. Brussel, Impr. méd. et scient., 1920.

Heeft de Wet van 9 Juli 1926 het rechtstatuut van de Werknemers beïnvloed

Zijn de Meestergasten Werklieden of Bedienden

De wet betreffende de Werkrechtersraden (wet van 9 Juli 1926) geeft in artikel 4 een bepaling van den bediende, gevolgd door een opsomming van werknemers die als bedienden moeten beschouwd worden.

Dit artikel luidt als volgt: «Onder bedienden verstaat men degenen die, voor rekening van een werkgever, gewoonlijk geestesarbeid verrichten, hetzij gedurende het gansche jaar, hetzij gedurende sommige tijdperken van het jaar, en wel:

- 1) de klerken, typisten, teekenaars, boekhouders, kassiers en andere kantoorbedienden;
- 2) de inkasseerders;
- 3) de verkoopers, uitstallers, opzichters, mannequins in den kleinhandel te werk gesteld;
- 4) de handelsreizigers;
- 5) de werkhuismeesters, hoofdwerklieden, werkmeesters en coupeurs;
- 6) de hoofdwachters en controleurs bij de gecon-

cedeerde spoorweg-, buurtspoorweg-, omnibus- en trambedrijven;

7) de correctoren en bedienden bij de bestuursdiensten der dagbladen;

8) de tooneelspelers, zangers, muzikanten en andere artisten, werkzaam bij ondernemingen voor openbare vertooningen en vermakelijkheden;

9) de verplegers in de klinieken, sanatoria of verplegingsgestichten;

10) de zaakvoerders in filialen;

11) de officieren van de koopvaardij, alsook de radiotelegrafisten en andere personen die op de koopvaardischepen geestesarbeid verrichten.

Het is sinds jaren een omstreken vraagstuk in hoever deze bepaling moet dienen of mag gebruikt worden om vast te stellen of een bepaalde werknemer ofwel bediende ofwel werkman was voor wat zijn statuut van burgerlijk recht betreft. Het is namelijk de vraag of deze bepaling en opsomming uit de wet van 1926 alléén de bevoegdheid der kamers van de werkrechtsheren en verder het kiesrecht voor die kamers vaststellen, ofwel of zij ook moet dienen om vast te stellen of de betrokken werknemer een bediende is en zijn contract beheerd ziet door de bediendenwet van 7 Augustus 1922, ofwel een werkman wiens contract door de wet van 10 Maart 1900 geregeld is.

Voor al voor de meesterknechten, voormannen, dienstoversten, enz., is de vraag van zeer groot belang.

Luidens het tweede lid van artikel 1 van de wet van 10 Maart 1900 worden immers « de meesterknechten en de onderbazen » als werklieden beschouwd.

Luidens de wet van 9 Juli 1926 zijn de ploegbazen (chefs d'équipe) de porions en de opzichters (surveillants) gelijk gesteld met de werklieden (art. 3 tweede lid, 1°) maar de werkhuismeesters (chefs d'atelier) de hoofdwerklieden (chefs ouvriers), de werkmeesters (contre-maîtres) worden beschouwd als bedienden. (art. 4, tweede lid, 5°).

Als « ploegbazen, porions of opzichters » worden beschouwd, de werknemers die in de ondernemingen moeten toezien of de werklieden te gepaster ure op hun werk zijn, of ze met de noodige vlijt werken, het werk niet noodeloos verlaten, het werkreglement nopens niet rooken, niet praten, enz., onderhouden, of ze op de voorgeschreven wijze werken, en zoo meer.

Misschien zullen zij zelfs moeten nagaan hoeveel eenheden elk werkman voortgebracht heeft, en deze gegevens aan den patroon overmaken, ten einde het stukloon of de voortbrengstpremies te berekenen.

Van hun toezicht wordt vooral een hogere hoeveelheid van de productie verwacht. De hoedanigheid hebben zij niet te beïnvloeden. De werkwijze stellen zij niet vast.

Nooit beslissen zij zelf over productiemethoden of werkwijzen; zij hebben geen deel in de algemeene leiding van de werkplaats of de werkhalles en moeten ten slotte alléén toezicht houden op bepaalde materiele gedragingen van de werklieden.

Als « werkhuismeesters, hoofdwerklieden of werkmeesters » worden daarentegen beschouwd die werknemers die min of meer op eigen verantwoordelijkheid zorg te dragen hebben voor de regeling van den arbeid, voor de verdeling van het werk, die zelf moe-

ten zorgen dat elke werkman of elke groep werklieden zijn taak heeft; die werklieden van wie eigen beleid gevraagd wordt en die werkelijk deel hebben in de algemeene leiding van de werkhalles.

Het criterium is ongetwijfeld niet zeer scherp, en niet altijd gemakkelijk toe te passen, maar het is niettemin logisch.

De eerste klas werklieden doen alléén materiele bestatigingen, waarin de werking van den geest niet meetelt. Daarentegen wordt beroep gedaan op het beleid, op den overleg en de omzichtigheid der werklieden uit de tweede klas, en al zullen deze laatsten wel vaak met de hand meewerken, zij hebben toch een hoofdtak, die van intellectueelen aard is: het voeren van gezag, het uitoefenen van een deel der patronale leiding.

Het blijft niettemin waar dat deze indeeling alléén aangegeven is in de wet betreffende de werkrechtsheren, en dat ze in strijd is met de wet van 10 Maart 1900, betreffende de arbeidsovereenkomst of althans ermede in strijd schijnt.

Daar worden immers alle meesterknechten en onderbazen, zonder onderscheid, beschouwd als werklieden.

De vraag is nu of de wet van 1926 de wet van 1900 afgeschaft heeft in zoover ze ermede in strijd is.

Het ware zeker mogelijk dat de wet van 1926 deze van 1900 niet zou afgeschaft hebben: het voorwerp van de twee wetten is verschillend, ze kunnen samen bestaan.

Terwijl immers de wet van 1900 de burgerlijke rechtstoestand der werknemers regelt, heeft de wet van 1926 voor doel te bepalen welke werknemers rechtsonderhoorigen zijn van de werkrechtsherkamer voor werklieden, en welke werknemers voor de kamer der bedienden moeten verschijnen met hun geschillen. Tevens bepaalt de wet van 1926 welke werknemers stemrecht hebben voor de samenstelling der werkliedenkamer en welke voor de bediendenkamer.

Het zou dus in elk geval mogelijk zijn dat de beide wetten naast mekaar bestaan, en dat er b.v. een werkhuismeester met zijn vordering voor de bediendenkamer zou moeten verschijnen, terwijl die kamer het recht betreffende de arbeidsovereenkomst op dat gebied zou moeten toepassen.

Dat zou kunnen zijn.

Maar is het wel zoo? Is dat wel de bedoeling geweest van den wetgever van 1926, of heeft hij het tweede lid van het eerste artikel van de wet van 1900 willen afschaffen en zijn regeling opdringen, ook voor de burgerlijke rechtstoestand der werknemers?

Dat is de twistvraag.

En wij kunnen ze nog meer algemeen stellen: Heeft de wet van 1926 de oude indeeling van de werknemers in werklieden en bedienden gewijzigd, ook voor wat den burgerlijken rechtstoestand der werklieden betreft? Moet op al diegenen die door de wet van 1926 als bedienden beschouwd worden, voortaan de wet betreffende de bediendenovereenkomst toegepast worden en moet op al de werknemers die door de wet van 1926 als werklieden beschouwd worden, de wet betreffende de arbeidsovereenkomst toegepast worden? Zelfs daar waar de nieuwe verdeling in strijd is met de uitdrukkelijke teksten der vroegere wetten, of met hun algemeen aanvaarde verklaring?

Het vraagstuk is niet nieuw.

Voor de wet van 9 Juli 1926 was de bevoegdheid

der werkrechtshraden geregeld bij de wet van 15 Mei 1910, die eveneens een bepaling gaf van werklieden en bedienden.

In den Senaat werd, bij de behandeling der bediendenwet, verklaard, dat met deze bepaling moest rekening gehouden worden bij de verklaring van de wet van 1922. Het was namelijk de verslaggever van de Commissie voor Nijverheid en Arbeid die verklaarde: « Het geldt hier een bepaling die volledig op de toestanden berekend is en waarmede de rechtbanken zullen moeten rekening houden in geval van betwisting » (1).

Leger en Crockaert (2) meenen dat, spijs het gezag van den verslaggever, de bepaling van artikel 4, eerste lid, van de wet op de Werkrechtshraden alleen naar de letter moet genomen worden wanneer het er om gaat de bevoegdheid der werkrechtshkamers te bepalen.

Ook Velge (3) en Toumsin en Toumsin-Saentenooy (4) zijn die meening toegedaan.

De meening van den verslaggever lijkt ons in elk geval juist, in zoover ze alleen zou bedoelen dat sommige elementen der behandelde bepaling, bij de toepassing van de wet van 1922 moeten in acht genomen worden. Ongetwijfeld is b.v. den intellectueelen aard van den geleverden arbeid ook hier bepalend. Doch al de bestanddeelen dezer bepalingen zijn hier zeker niet toepasselijk.

Waar de wet op de werkrechtshraden een gewoonte eischt om als bediende te worden beschouwd, is dit zeker niet het geval in de wet op de bediendenovereenkomst.

Ook hij die, eenmaal, voor een bepaalde tijd, onder dienstverband, intellectueelen arbeid levert, tegen vergoeding, valt onder de bediendenwet, al valt hij niet onder de bevoegdheid van de werkrechtshraden bij gebrek aan gewoonte (5). Ook de toevallige bediende valt onder de wet van 1922.

Overigens eischt de bepaling van de wet over de werkrechtshraden dat de intellectueele arbeid verricht worde voor rekening van een werknemer, zooals zij hem bepaalt. Welnu, deze bepaling sluit den particulier uit die b.v. voor het beheer van zijn fortuin, buiten alle beroepsbedoelingen om, iemand, tegen vergoeding, geestesarbeid laat verrichten. In den zin van de wet van 1922 zouden wij hier toch onbetwistbaar voor een bediende staan.

Wij zien dus nu reeds dat de bepaling van het eerste lid van artikel 4 van de wet van 1926 niet in zijn geheel mag toegepast worden op de betwistingen nopens de hoedanigheid van bediende in de wet van 1922.

Maar, zooals wij zagen, geeft artikel 4 van de wet betreffende de werkrechtshraden, naast de bepaling, ook een opsomming van personen die als bediende dienen beschouwd te worden, met het oog op de toepassing dier wet.

Leger en Crockaert wenschen nogmaals deze opsomming onverlet te laten bij de toepassing der wet van 1922 (6).

Maar wij kunnen niet begrijpen waarom dezelfde schrijvers (7) dan toch meenen dat artikel 3 van dezelfde wet op de werkrechtshraden zal moeten toegepast worden op de burgerlijke rechtstoestand, daar waar dit artikel een opsomming geeft van beroepen

waarvan de uitoefenaars met de werklieden gelijk gesteld zijn en dus aan de reeks der bedienden onttrokken worden.

Dit stelsel vinden wij in elk geval onlogisch.

Wij kunnen goede redenen vinden om de bepalingen en opsommingen uit de wet op de werkrechtshraden te gebruiken bij de indeeling der werknemers op gebied van burgerlijk recht, in bedienden en werklieden. Wij kunnen ook goede redenen ontwaren om beide gebieden uiteen te houden. Wij zouden zelfs nog aannemen dat men een onderscheid maakt tusschen de bepalingen en de opsommingen die in de wet van 1926 bevat zijn. Maar wij vinden geen enkele reden om de opsomming der beroepen met werklieden gelijkgesteld over te dragen op ons gebied, en anderzijds de opsomming van diegenen die als bedienden beschouwd worden onverlet te laten.

De rechtspraak scheen gevestigd in den zin dat beide gebieden dienen uiteen gehouden te worden (8).

Om te weten voor welke werkrechtshkamer een bepaalde werknemer stemrecht had of met zijn betwistingen moest verschijnen, werd alleen de wet van 1926 geraadpleegd.

Om te weten of een bepaalde werknemer zijn rechten en plichten vastgelegd vond in de bediendenwet of in de wet betreffende de arbeidsovereenkomst, werden de bepalingen en opsommingen van de wet van 1926 van kant gelaten. Zoodat het vaak gebeurde dat een bediendenkamer het werkliedenrecht op zijn rechtsonderhoorigen toepaste en dat ook omgekeerd, zou hebben kunnen gebeuren, dat een werkliedenkamer de bediendenwet toepastte op de bij haar ahangig gemaakte gedingen.

Toen kwam er echter een arrest van het Verbrekingshof den 28en Mei 1931, deze betrekkelijke overeenstemming verstoren (9).

Het besliste tegenover een eerste middel van verbreking, dat de Kamer voor Bedienden bevoegd is om al diegenen te berechten die de hoedanigheid van «coupeur» in het kleederbedrijf bezitten, onverschillig of ze al dan niet intellectueelen arbeid verrichten.

Over die bevoegdheidskwestie zijn wij het wel volledig eens met het arrest.

Maar, wijzende over een tweede artikel van verbreking, beslist het Hof dat de toewijzing van bevoegdheid, gesteund op de wettelijke hoedanigheid van «werklieden» of «bedienden» zooals deze vastgesteld is in de inrichtingswet van de Werkrechtshraden, noodzakelijk medebrengt, dat op de dienstverhuring waarover het gaat, ofwel de beginselen der arbeidsovereenkomst, ofwel de beginselen der bediendenovereenkomst dienen toegepast te worden.

Het arrest betrof, zooals boven gezegd, alleen de «coupeurs» in het kleermakersbedrijf, maar de overwegingen van het arrest en het gelijkluidend advies van Procureur-generaal Leclercq, zijn zoo algemeen gesteld dat de ongetwijfeld ook op het geval van de meesterknechten van toepassing zijn.

Twee overwegingen worden in advies en arrest verwerkt: 1) Het is in den regel waar dat de wetten die de bevoegdheid der rechtbanken bepalen, geen invloed hebben op de vaststelling van den aard der daden of toestanden waarop zij betrekking hebben.

Dit komt echter alleen daaruit voort dat de bevoegdheidswetten in den regel juist verzenden naar de

wetten van burgerlijken aard om deze daden en toestanden te onderscheiden.

Zoo zegt artikel 12 van de wet van 25 Maart 1876 dat de rechtbanken van koophandel te wijzen hebben over de betwistingen nopens daden van koophandel, doch die wet zegt niet wat onder daden van koophandel moet verstaan worden. Daarvoor verzendt zij naar het wetboek van koophandel.

De wet op de werkrechtshraden heeft echter een heel verschillenden inslag: om vast te stellen wie als werkmán, bediende of werkgever moet worden beschouwt, verzendt deze wet niet naar een andere, maar regelt zelf wie die verschillende hoedanigheden bezit.

En wanneer deze wet zegt dat de «coupeurs» bedienden zijn, dan hoeft de wet daarin gevolgd te worden en dan hoeft er geen onderscheid gemaakt tusschen de hoedanigheid van een werknemer in zake bevoegdheid en de hoedanigheid in zake contractenrecht.

2) De heel eigenaardige inrichting van de werkrechtshraad komt dit staven.

In iedere werkrechtshraad zijn er twee kamers; een voor bedienden en een voor werklíeden, en die kamers moeten, naar gelang de hoedanigheid hunner rechtsonderhoorigen, leden-werkgevers en leden-werklíeden of leden-bedienden omvatten. De hoedanigheid van de rechtshraden komt dus overeen met die der rechtsonderhoorigen. Zoo wilde het de wetgever opdat, zooals de memorie van toelichting het zegde, de werkgevers en hunne medecontractanten op bijzondere wijze het voordeel hoogschatten «door hun gelíeken te worden berecht, t.t.z. door menschen die volledig op de hoogte zijn van de eigen gewoonten van het beroep, die behebt zijn met dezelfde bijzondere geestestoestand van hen die het beroep uitoefenen en ook derhalve in staat zijn om al de schakeeringen van de feiten van elke zaak volledig aan te voelen».

En het is ondenkbaar, zegt het arrest, dat de wetgever, na aan de rechtsonderhoorigen deze waarborg van goede rechtspraak gegeven te hebben, aan de aldus naar hun staat aangewezen rechtshraden de toepassing zou opleggen van de regels van een anderen staat, waarvoor juist andere rechtshraden een tegenovergestelde bevoegdheid krijgen.

Met andere woorden, het is niet aan te nemen dat bedienden en werklíeden elk een kamer zouden vormen, opdat bedienden door bedienden zouden berecht worden en werklíeden door werklíeden, en dat de wetgever toch weer werklíeden zou doen berechten juist door die bediendenkamer.

De Procureur-generaal voegde daar zelfs aan toe dat dit het gemeen recht is: Indien de rechtbank van koophandel zich bevoegd verklaart omdat het gaat over een handelsbetwisting, dan kunnen de partijen niet meer bij de behandeling van den grond der zaak beweren dat de bewízen die in koophandelszaken gangbaar zijn, niet mogen aangewend worden, omdat de zaak in den grond van burgerlijken aard zou zijn (10).

Dit arrest verheugt ons in zoover dat wij het, de **lege ferrenda** een goed zouden vinden indien de daarin uitgeroepen eenheid en gelíkvormigheid kon tot stand komen. Het ware wenschelijk dat men niet tevens werkmán en bediende zou kunnen zijn, werkmán volgens zijn overeenkomst en te berechten door de

bediendenkamer; misschien bediende in zake arbeidsongevallen, maar gelíkgesteld met de werklíeden, terwijl voor diezelfde werknemer dan nog de vraag zou rijzen of hij bediende of werkmán is in zake verzekering tegen ouderdom en vroegtíjdigen dood, enz.

De verwarring is groot, en wij zouden volledig toejuichen dat de wetgever ze zou laten verdwínen, maar de vraag is of hij de gelíkvormigheid al dan niet gewíld heeft, en meer in het bijzonder, of het tweede lid van artikel 1 van de wet van 10 Maart 1900 afgeschaft is door de wet van 1926.

Wij zouden wenschen dat het Verbrekingshof gelík zou hebben, maar de overwegingen van het arrest en de redeneering van Procureur-generaal Leclercq hebben ons niet overtuigd.

1) Zou het tweede lid, art. 1 van de wet van 1900 dan wel afgeschaft zijn door de wet van 1926?

Uitdrukkelijk niet. Niet alleen geeft de tekst van de wet van 1926 nergens de vroegere wetsbepaling aan als afgeschaft, maar in geheel de voorbereidende werkzaamheden kan geen spoor gevonden worden van de bedoeling van den wetgever van 1926 om iets aan de wet van 1900 te wijzigen.

Er zou dus alleen van een stilzwijgende afschaffing kunnen gesproken worden.

Nu, deze wijze van afschaffing heeft steeds moeilijkheden bijgebracht, omdat ze aan geen volledig vaststaande regels is gebonden.

Alle schrijvers zijn echter wel meer eischend om een stilzwijgende afschaffing aan te nemen dan Procureur-generaal Leclercq in het ontleedde advies. Ze eischen dat de afschaffing blijke uit de onmogelijkheid om de beide wetten samen toe te passen; welnu, het blijkt hier wel niet onmogelijk dat de Kamer voor bedienden ook eens de wet van 1900 toepasse. Dezelfde kamer moet toch immers heel wat andere wetten dan de bediendenwet van 1922 in toepassing brengen. Hoogstens zou de toepassing van de wet op de arbeidsovereenkomsten door de bediendenkamer een zekere afwijking of een zekere onregelmatigheid kunnen zijn, en een dergelijke anomalie brengt geen afschaffing mede, er is wel degelijk tegenspraak en onmogelijkheid tot gelíktíjdige toepassing noodig.

Van de bedoeling om iets aan de wet van 1900 te wijzigen, blijkt zooals hierboven gezegd, niets uit de voorbereidende werkzaamheden.

De wetgevende traditie was daar zelfs mede in strijd. Het verslag door volksvertegenwoordiger Hoyoís over het wetsvoorstel betreffende de arbeidsovereenkomst uitgebracht, bevestigde uitdrukkelijk het verschil tusschen de beteekenis van het woord werkmán in de toen bestaande wet op de werkrechtshraden en in het wetsvoorstel dat hij behandelde, «... het volstaat art. 2 van de wet van 31 Juli 1889 te lezen om te bevestigden dat de woorden «hoofd der onderneming» en «werkmán» in deze wet hunne gewóne beteekenis niet hebben, maar een eigen beteekenis, en dat ze dus daar «pro subjecta materia» moesten bepaald worden. Ook zou niemand voorstellen om door een amendement het artikel 2 van de wet op de werkrechtshraden in de wet betreffende de arbeidsovereenkomsten over te brengen» (11).

In 1922 was wel gezegd geweest dat de rechter zou moeten rekening houden met de bepaling uit de werkrechtshwet, dat die bepaling «op de toestanden berekend was», maar ook hier, als er geen spraak van de bepaling volledig over te nemen (12).

Tijdens de bespreking van de wet van 1926 is, zooals hierboven reeds gezegd, geen woord uitgebracht dat zou toelaten te gelooven aan de bedoeling die het Verbrekingshof aan den wetgever toeschrijft. Integendeel verklaarde de heer Wauters in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dat deze opsommingen gegeven werden om « alle betwistingen nopens de bevoegdheid der werkrechtshraden uit te schakelen ».

Een tijdje later, in antwoord op een tusschenkomst van Mr. Marck, die meende dat men te letten had op de « wet betreffende de bediendenovereenkomst die bepaalt wat men door het woord «bediende» moet verstaan » voegde de heer Wauters eraan toe « dat dit geen belang had in zake ». (Parl. Verh. Kamer d. V., 10 December 1925, blz. 158-159). (13).

Daarenboven is er, naar onze meening, nog een andere reden waarom de stelling van het Verbrekingshof betreffende de stilzwijgende afschaffing niet opgaat.

Sinds de wet van 10 Maart 1900 is de inrichtingswet van de werkrechtshraden reeds tweemaal volledig herzien en herwerkt geweest; eerst bij de wet van 15 Mei 1910, en daarna bij de wet van 9 Juli 1926. Elk van deze wetten bevat een bepaling en een opsomming van het begrip « werkmán ». Maar die bepalingen en opsommingen zijn zoo verschillend in die opvolgentlijke wetten, dat belangrijke, vroeger uitgesloten klassen van werklieden onder de bepaling van de jongste wet vielen, dat sommige reeksen opeens bedienden werden, enz. Zou dit alles telkens ook de verhoudingen van burgerlijk recht tusschen die werknemers en hun medecontractanten gewijzigd hebben? En dit, zonder dat de wetgever, bij de bespreking dier wetten, ooit eenig blijk zou gegeven hebben een zoo gewichtig gevolg van zijn stemming te vermoeden.

Bij de wet van 1910 waren alle werknemers die niet werkten voor een nijverheids- of een handelsonderneming, uitgesloten uit de bepaling der werklieden, bij de wet van 1926 zijn nog alle werklieden uitgesloten die werken in een landbouw- of boschbouwwuitbating. In den geest van de wet van 1900 waren die ongetwijfeld werklieden, zouden ze opgehouden hebben het te zijn en zou de vrederechter, aan wiens bevoegdheid de geschillen nopens hun contract onderworpen zijn, de oude regeling van de dienstverhuring uit het napoleonistisch wetboek op hen moeten toepassen?

Naar ons oordeel heeft de wet van 1926 niets gewijzigd aan de toepassing van de wet van 1922, evenmin overigens als de wet op de bediendenovereenkomsten, in 1922 de bevoegdheid van de toenmalige werkrechtshraden was komen verruimen, al stond het onbetwistbaar vast dat de wetgever van 1922 veel personen als bediende beschouwde die door de wet van 15 Mei 1910 niet tot de bedienden gerekend werden. De wet van 1926 heeft evenmin een bepaling van de wet van 1922 afgeschaft als de wet van 1922 zelt een bepaling van de wet van 15 Mei 1910 afgeschaft had, evenmin als deze laatste op haar beurt eenigen invloed had kunnen hebben op de toepassing van de wet van 1900 betreffende de arbeidsovereenkomst.

Daar zijn twee afzonderlijke gebieden: het contractueel recht in de wetten van 1900 en 1922, de rechterlijke inrichting en de bevoegdheid van 1910 en 1926. De wetten van elk dezer gebieden schaffen, naar wij meenen, geen bepaling af in de wetten die tot het ander gebied behooren.

2) De inrichting van de werkrechtshraden kan ook geen argument zijn voor de toepassing der bepaling uit de wet van 1926 op de burgerlijke verhoudingen.

Dat de bedienden-werkrechtshraden naar den wil van den wetgever nooit anders dan bediendenverhoudingen zouden mogen berechten, blijkt nergens zoo duidelijk dat men er een praemisse mag van maken waaruit men verdere besluiten kan afleiden.

De betrekkelijke bevoegdheid der Kamers wordt niet van openbare orde geacht, de verweerder mag eraan verzaken ze op te werpen; hij moet ze zelfs opwerpen voor elke exceptie of elk verdedigingsmiddel, zooniet blijft de kamer, waarvoor de zaak ahangig is gemaakt, bevoegd en moet dus de betwisting beschouwen in het licht van de overeenkomst waarover hij gewoonlijk niet uit te spreken heeft; (14). De werknemer die voor de bediendenkamer gedaagd wordt, mag zelfs aan de bediendenkamer vragen het werkliedenrecht op hem toe te passen en tevens weigeren de verzending naar de bevoegde kamer te vragen.

De verdeeling in verschillende kamers was reeds voorzien in de wet van 31 Juli 1889. Toen was er echter geen spraak van Kamer voor Werklieden en Kamer voor Bedienden, doch de bijzondere kamers konden ingericht worden om over de betwistingen in een bepaalde nijverheid te wijzen. De wet van 15 Mei 1910 opende voor de Regeering de mogelijkheid om een kamer voor werklieden en een kamer voor bedienden te scheppen en de verslaggever drukte de hoop uit dat de Regeering, overal waar het kon, gebruik zou maken van die mogelijkheid. De wet van 1926 veralgemeende deze indeeling die intusschen reeds overal door de Regeering ingevoerd was.

Nergens werd er echter bij de wetgevende arbeid gezegd dat deze kamers uitsluitend de wet van 1900 of de wet van 1922 zouden toe te passen hebben.

Wel is het waar dat deze indeeling geschied is om de berechting door den «gelijke» van den rechtsonderhoorige nog nader toe te halen, om de rechtshraden nog beter de toestanden van de behandelde geschillen te laten beseffen. Maar toch gaat het bij dit aanvoelen van de toestanden veel meer om de feiten dan om het recht dat op de feiten toe te passen is vermids de rechtshraden geen juristen zijn en, door de wet zelf, een rechtskundige bijzitter naast hen geplaatst wordt, die toch de beide wetten kent.

Men kan zich dus best voorstellen dat de wetgever bepaalde werklieden voor de bediendenkamer wil laten verschijnen omdat de feitelijke toestanden waarin zij verkeerden meer op die van de bedienden dan op die van de werklieden lijkt. Dit sluit niet noodzakelijk in dat de wetgever ook bedienden heeft willen maken van deze werknemers ook al deden zij alleen handenarbeid.

Eindelijk wijzen wij er nogmaals op dat, terwijl de «werkhuismeesters» hoofdwerklieden en de werkmeesters» onder de bedienden opgenomen zijn in de wet van 1926, de «ploegbazen», porions en opzichters» met de werklieden gelijk gesteld bleven.

Zelfs indien de rechtspraak dus het arrest van het Verbrekingshof moest volgen, dan zou het nog steeds een feitelijke vraag blijven of de overeenkomst die in het geding betrokken is, de werknemer in een der drie eerste categoriën ofwel in een der drie laatste onderbrengt.

Practisch zullen dan wellicht de wegen van beide richtingen niet zoo heel ver uiteen liggen. Wie het

met de onderlinge onafhankelijkheid van beide rechtsgebieden houdt, zal telkens in feite na te zien hebben of de betrokken werknemer tot diegenen behoort die volgens de rechtspraak door het artikel één (2de lid) van de wet van 1900 met de werklieden gelijk gesteld worden (15).

Wie het met het arrest van het Verbrekingshof houdt zal hebben te onderzoeken in welke van de tweemaal drie klassen meesterknechten de betrokkene valt. Beide criteria zullen wel gemakkelijk tot hetzelfde resultaat leiden, zoodat, althans voor de meesterknechten de betwisting een niet zoo overwegend praktisch belang heeft (16).

Werkhuismeesters, hoofdwerklieden en werkmeester zijn toch immers ook deze meestergasten voor wie de intellectuele arbeid die de werkleiding is, hoofzaak blijft, terwijl de ploegbazen, porions en opzichters diegenen zijn die, samen met de werklieden handenarbeid verrichten en wier leidende taak beperkt is tot een zeker materieel nazicht over zuiver materiele feiten.

En ook bij de toepassing der wet van 1900 nam de rechtspraak aan dat die werkleiders wier taak uitsluitend of toch hoofdzakelijk bestond in de regeling van den arbeid der anderen, in het verdeelen van het werk, bedienden waren spijs den tekst van artikel één, tweede lid, der gemelde wet.

Voor beide wetten is het criterium dat steeds nog de meest vaste leiding geeft, ten slotte het volgende: de werkleiders van wier toezicht men anders niets verwacht dan een betere opbrengst wat de hoeveelheid betreft, zijn werklieden, de werkleiders van wier toezicht en leiding men een betere opbrengst verwacht ook wat de hoedanigheid betreft, zijn bedienden. Deze laatsten, immers, verrichten intellectueel werk, de eersten niet (16).

Waar het om de bevoegdheid van de werkrechtshouders kamers en om de toepassing van de wet van 1926 gaat zal, men de eersten onder de «ploegbazen, porions en opzichters» scharen en waar het om de overeenkomst gaat zullen zij zeker als werklieden beschouwd worden.

De tweede reeks werkleiders, diegenen van wier leiding men invloed verwacht, niet alleen op de voortgebrachte hoeveelheid maar ook op de hoedanigheid van de voortbrengselen zullen bij de «werkhuismeesters, hoofdwerklieden en werkmeesters» ingedeeld worden en hun overeenkomst zal ook in ieder geval als bediendenovereenkomst beschouwd worden.

Voor de meestergasten en onderbazen heeft het dus geen bijzonder praktisch belang indien de toekenning van bevoegdheid van de werkrechtshouders kamers ook de betiteling van hun overeenkomst bevat. In beide gevallen zal de indeeling natuurlijkerwijze langs dezelfde grens doorlopen.

Voor andere gevallen zal de bepaling der hoedanigheid uitsluitend afhangen van de vraag of men de stelling van het Verbrekingshof aankleeft of verwerpt.

Zoo werd door de voorbereidende werkzaamheden van de wet van 1900 uitgemaakt, dat de ontvangers op de trams, de treinwachters en hoofdtreinwachters bedienden waren (17). Door de wet van 1926 worden echter de treinwachters en ontvangers als werklieden en de hoofdtreinwachters en toezichters als bedienden beschouwd.

In de opsomming van bedienden, zooals die voorkomt in de wet van 1926, zijn overigens heel wat

beroepen opgenomen waartoe ook personen behooren die uitsluitend handenarbeid verrichten. Voor wat de bevoegdheid betreft, zijn deze als bedienden te beschouwen, omdat de opsomming van de wet daar een vermoeden *juris et de jure* vormt en geen tegenbewijs mag ingebracht worden. Naar onze meening geldt dit echter slechts voor wat de bevoegdheid en het kiesrecht betreft en mogen de partijen daarna voor de Kamer voor bedienden nog beweren dat den betrokkenen een arbeidsovereenkomst voor werklieden gesloten heeft met zijn werkgever en dat dus de bepalingen van de wet van 10 Maart 1900 op hem toepasselijk zijn in plaats van de wet op 7 Augustus 1922 (18).

L. B. VAN DEN BUSSCHE,
advocaat, te Brugge.

(1) Ridder de Ghellinck d'Elseghe: Parl. Vern. 1921-22, bl. 369. Senaatzitting van 15 Maart 1922.

(2) Le Contrat d'Emploi (uitg. 1923) n° 944.

(3) Droit Industriel, t. I, n° 222.

(4) Le Contrat d'Emploi, uitg. 1926, n° 3 en n° 536.

(5) Wauwermans et Leger: Les Conseils de Prud'hommes; loi de 1926, n° 24, bl. 17.

(6) O. C. N° 945.

(7) O. C. N° 941.

(8) Werkr. Brussel, 18 December 1928, T. v. d. Wrr. 1929, bl. 11. — Werkr. Charleroi, 20 Juni 1930, T. v. d. Wrr. 1931, bl. 92. — Werkr. Bereep Gent, 18 Mei 1931, T. v. d. Werkr. 1931, bl. 210. — Rb. v. Kooph. Kortrijk, 14 Juni 1930, T. v. d. Werkr. 1931, bl. 213. — Répertoire pratique du Droit Belge V° Conseil de Prud'homme N° 130. L. Fredericq, Belgisch Handelsrecht, t. I, blz. 290 en v.

(9) Pasir. 1931, I, 173, T. v. d. Werkr. 1931, blz. 197.

(10) Dit laatste argument is in ieder geval naar mijn meening een petitio principii immers artikel 12 van de bevoegdheidswet bepaalt dat die zaken die handelszaken zijn, volgens de burgerlijke wetgeving, of waarin de verweerder handelaar is, voor de rechtbanken van koophandel moeten gebracht worden. Hier is het dus niet om wille der regeling van de bevoegdheid dat die bewijzen mogen aanvaard worden.

(11) Pasir. 1900, bl. 90.

(12) Parl. Verh. 1921-22, Senaat, bl. 369.

(13) Aangehaald in een artikel van Mr P. Lagasse, Tijds. van de Werkr. 1932, blz. 136.

(14) Werkr. H. B. Antwerpen en Limburg, 18 Juni 1934, R. W. 1934-35, blz. 50.

(15) Gent, 26 Februari 1902, Pas. 1902, II, 335, J. Comm. Fl. 1902, 2454.

(16) Vgl. Werkr. Hoey, 3 Dec. 1931, T. v. d. Wrr. 1932, 171.

(17) Parl. Hand. K. d. V. 1898-99, blz. 853.

(18) Over deze betwisting rond het arrest van 28 Mei 1931, zie o.m. L.-Th. Leger; Le régime légal applicable aux chefs d'atelier, enz. Tijdschr. v. d. Werkr. 1931, blz. 193. E. de Cuyper: Les chefs-ouvriers, etc. sont-ils employés; id. 1932, blz. 161. Paul Lagasse: aangehaald artikel. Werkr. H. B. Antwerpen, 28 October 1935, Rechtsk. Weekblad 1935, 36, col. 388. Houben; Wet op het Dienstcontract (uitg. 1934) blz. 200 en volgende.

ERRATUM.

In ons nummer van 22 December 1935 werd een vonis gepubliceerd van de Rechtbank van Koophandel te Brugge, dato 7 Februari 1935, Kol. 517. Hierin slopen een paar vergissingen die wij hieronder terechtwijzen:

In de plaats van regels 9 en 10 lees: «*het recht heeft ze te verkoopen*».

In de plaats van regel 14 lees: «*op voorwaarde dat deze goederen nog in het bezit van den schuldenaar zijn*».

In de plaats van regel 25 lees: «*mag gedaan worden*».

RECHTSPRAAK

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

6e Kamer — 12 October 1935

Voorzitter: Mr. De Vos, raadsheer
Openb. Min.: Mr. De Vooght, advocaat generaal
Pleiters: Mters Lambreghts en Valerius

AANSPRAKELIJKHEID. — GEMEENTE. — DEKREET 10 VENDEMAIRE JAAR IV. — VERJARING. — VERVAL VAN HET WETTELIJK VERMOEDEN DER SCHULD.

De nalatigheid der gemeente, tijdens of ter gelegenheid, geeft aanleiding tot eene burgerlijke vordering van wanordelikheden op haar gebied gederend. Deze laatste echter vindt haar oorsprong in de gewelddaden zelf d.w.z. in misdaad of wanbedrijf waarvan de verjaring onderworpen is aan de art. 21 en 22 der wet van 17 April 1878.

Indien de feitelikheden waarop de burgerlijke vordering is gesteund verjaard zijn doordien geen geldige daad van onderzoek of van vervolging de verjaring heeft onderbroken, is ook de burgerlijke vordering verjaard en vervalt het wettelijk vermoeden van verantwoordelijkheid,

Mersie t/ Stad Antwerpen

Aangezien de beroepene partij, Stad Antwerpen, in rechten is vervolgd, op voet van het decreet van 10 Vendémiaire Jaar IV krachtens dagvaarding haar betekend op 29 November 1930;

Aangezien vaststaat dat de beweerde wanordelikheden en plunderingen, waarvoor eischer in beroep zich beklaagt, en die den grond vormen waarop de vraag steunt, zich zouden voorgedaan hebben op 19 November 1918;

Aangezien te vergeefs, tot staving van zijne vordering de eischer in beroep aanhaalt dat de verantwoordelijkheid der Stad Antwerpen uitgaat van hare nalatigheid, daar zij de doeltreffende maatregelen niet heeft genomen ten einde de schadeberokkenende gewelddaden te voorkomen;

Aangezien inderdaad, de eisch tot schadevergoeding, door voormeld decreet aan het slachtoffer der plundering toegekend, gekenmerkt is als eene burgerlijke vordering, welke volgt uit de gewelddaden zelf, 't is te zeggen uit eene misdaad of uit een wanbedrijf — uit hoofde van de burgerlijke verantwoordelijkheid der gemeente voor de gevolgen van het misdrijf — en waarvan de verjaring onderworpen is aan de artikels 21 en 22 van de wet van 17 April 1878, die de termijnen van de verjaring bepalen in crimineel en in correctionele zaken (Verbr. 11 October 1934, Pas. 1935. I. 15).

Aangezien hieruit blijkt dat de vordering reeds vervallen was door de verjaring toen zij werd ingespannen (29 November 1930), daar op dit oogenblik geene geldige daad van onderzoek of van vervolging sedert den dag der feiten (19 November 1918) had plaats gehad, zoodat het bewijs van de beweerde plundering niet meer kon geleverd worden, noch voor

den strafrechter, noch voor de burgerlijke rechtbank;

Aangezien diensvolgens, ter zake zonder belang is gewag te maken, zooals eischer in beroep het doet van het wettelijk vermoeden van verantwoordelijkheid der beroepene partij om dat deze niet de noodige maatregelen zou getroffen hebben tot voorkoming der schade gewelddadig aangericht, of ook van de hoofdelijke aansprakelijkheid van de inwoners der Stad Antwerpen, of eindelijk, van het beweerd toetreden van de beroepene tot een vonnis, op 24 Maart 1928 gevelde in eene andere zaak waarvan, overigens, het verband met het tegenwoordig geding niet bewezen is;

Om die beweegredenen,

HET HOF,

gehoord het eensluidend advies van heer Advocaat Generaal De Vooght, alle andere besluiten verwerpende als zijnde niet gegrond, of zonder verband, met het geschil, verklaart het beroep ongegrond, bevestigt diensvolgens het bestreden vonnis, veroordeelt eischer in beroep tot de beroepskosten.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

10de Kamer. — 23 November 1935.

Voorzitter : Graaf de Lichtervelde.
Raadsheeren : M.M. Fontaine en de Landtsheer.
Advocaat-Generaal : M. Van Durme.
Pleiters : Mters Van Lennep en H. De Jongh.

VERKEER. — POLITIEAGENT. — VERLATEN VAN POST. — AANGEGEVEN RICHTING. — ART. 57, § 1 K. B. VAN 1 FEBRUARI 1934. — DOORGANG AAN RIJDENDE VOERTUIGEN.

Wanneer de politieagent belast met het verkeer voor enkele oogenblikken zijn post verlaat na het verkeer vrij gesteld te hebben in een bepaalde richting, moet de weggebruiker die de versperde richting volgen wil, den doorgang laten aan de reeds in beweging zijnde voertuigen.

Art. 57 par 1. legt den weggebruiker op den doorgang vrij te laten voor de in beweging zijnde voerders, wanneer hij, na een stilstand weer aanzet.

V. E. t/ H. en O. M.

Gezien de beroepen ingediend op 24 September 1935, door de burgerlijke partij, op 26 dito door het Openbaar Ministerie tegen het vonnis uitgesproken door een rechter den 17 September 1935, door de rechtbank van eersten aanleg van het arrondissement Antwerpen, dewelke, rechtdoende in boetstrafelijke zaken, het feit niet weder houdt.

Betichtte vrij spreekt en hem buiten zaak stelt zonder kosten.

Verklaart zich onbevoegd om over de besluiten der burgerlijke partij te kennen;

Wijst de burgerlijke partij af en veroordeelt haar

tot de kosten van het proces beloopende in het geheel 9,90 frank;

Gehoord het verslag gedaan door den heer Voorzitter;

Gehoord de burgerlijke partij bijgestaan door Mter Van Lennep, advocaat;

Gehoord de betichte in zijne middelen van verdediging ontwikkeld door Mter De Jongh, advocaat;

Aangezien op het oogenblik dat de politieagent zijnen post voor enkele oogenblikken verliet, het verkeer versperd was in de richting door betichte gevolgd, terwijl het open stond voor de rijtuigen die de Statielei wilden oversteken;

Aangezien indien betichte dacht dat door het verlaten van den post door den agent alle verkeer vrij werd, hij nochtans moest rekenschap houden met de rijtuigen die in aantocht waren om de lei over te steken: de paardenwagen namelijk kon toch niet zijne beweging staken en midden op den zijweg blijven stilstaan, overigens indien alle verkeer vrij werd, mocht de voerman zijnen gang voortzetten;

Aangezien diensvolgens betichte, die ten gevolge art. 57, par 1a van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934, den doorgang moest vrij laten, wanneer hij zich terug in gang zette, in alle geval, wanneer hij weer aanzette, de in beweging zijnde paardenwagen moest gade slaan en hem niet mocht voorsteken zonder zich te vergewissen of nevens die wagen geene andere verbruikers van den openbaren weg waren, die de begonnen beweging voortzetten en dat indien hij den wagen kruiste, hij dit hoefte te doen met eene snelheid die hem toeliet tijdig te stoppen indien hij een onvoorziene hinderpaal achter den wagen bespeurde;

Aangezien het tekort blijven aan hierboven aangehaalde voorzichtigheidsmaatregelen de fout van betichte vaststelt en hij dus voor het ongeval dient verantwoordelijk verklaard te worden;

Aangezien de feiten bewezen zijn geworden;

Aangezien verzachtende omstandigheden bestaan ten voordeele van betichte spruitende uit zijn vorig goed verleden;

Aangezien de burgerlijke partij in de hierna bepaalde som eene billijke vergoeding zal vinden;

Om deze beweegredenen:

Het Hof doet het eerste vonnis teniet, wat de vrij-spraak van betichte en de verwijzing der burgerlijke partij tot de kosten betreft;

Opnieuw beslissende, met eenparige stemmen;

Gezien de wetsbepalingen in het bestreden vonnis aangehaald, art. 40, 85, 418, 420 strafwetboek, art. I wet 27 December 1928, art. 2, 3, 4, 5 wet 27 Juli 1871, aangeduid door de heer Voorzitter;

Verwijst betichte tot dertig frank boete, verhoogd met 60 deciemens gebracht op 210 frank of tien dagen hulpgevangenis;

Aangezien betichte nog geen veroordeeling heeft opgelopen tot crimineele of correctionele straf, en de omstandigheden der zaak laten hopen dat hij zich zal verbeteren;

Gelet op de wet van 31 Mei 1888 aangeduid, beveelt dat de ten uitvoerlegging der straf zal opgeschorst worden gedurende drie jaar; verwijst de betichte in de kosten van eersten aanleg: 9,90 frank en in de beroepskosten belopende in het geheel 98,07 frank;

Verwijst betichte aan de burgerlijke partij als schadevergoeding te betalen de som van acht

duizend frank, de rechtelijke interesten en al de kosten, dit alles eischbaar bij lijfswang bepaald op eene maand. Stelt deurwaarder Henry Delhaize, te Brussel aan om het bevel tot uitvoering van lijfswang te beteekenen.

De Rechtspleging geschiedde in het Vlaamsch.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE BRUGGE

2de Kamer. — 13 December 1935.

Voorzitter: M. Soenen.

Rechters: MM. de Walque en de Schrevel.

Pl.: Mr J. Beeckman de Crayloo en Mr L. B. V. d. Bussche.

ARBEIDSONGEVALLEN. — VERGOEDING WEGENS ARBEIDSONGESCHIKTHEID. — CONSO-LIDATIE.

De arbeidsongeschiktheid die voortspruit uit een arbeidsongeval moet als bestendig worden beschouwd en niet als tijdelijk wanneer de deskundige, volgens de gegevens der huidige wetenschap, een vermindering der arbeidsongeschiktheid na verloop van een jaar wel als mogelijk beschouwt, doch niet stellig kan verzekeren dat de verbetering zal komen.

Le Secours de Belgique t/ Van Hove.

Overwegende dat het beroep regelmatig is in den vorm;

Aangezien beroepster wenscht dat het vonnis a quo zou gewijzigd worden in dien zin dat enkel eene jaar-rente van 735 frank in plaats van deze van 1670 frank aan beroepene zou toegekend worden, omdat het eerste vonnis aangenomen heeft dat de toestand van het slachtoffer zou geconsolideerd zijn niettegenstaande dat, na verloop van een jaar, eene verbetering niet zou uitgesloten zijn;

Aangezien diensvolgens beroepster beweert dat zij enkel de vergoedingen zou verschuldigd zijn voorzien voor een gedeeltelijke en tijdelijke werkonbekwaamheid;

Aangezien de betwisting hierop draagt, dat beroepster beweert dat de mogelijkheid van eene verbetering, voorzien door de deskundige Dokter Rubbrecht, aan het letsel den aard zou geven van eene tijdelijke werkonbekwaamheid;

Aangezien nochtans de termen van het verslag van den deskundige in dien zin moeten aangenomen worden dat de graad van 25 ten honderd van werkonbekwaamheid bestendig is geworden, maar dat het niet uitgesloten is dat het rechtvermogen van het oog van patiënt, na verloop van een jaar, volgens de gegevens van de huidige wetenschap mogelijk zou kunnen verbeteren, nochtans zonder dit stellig te mogen verzekeren;

Aangezien deze mogelijkheid den aard van bestendigheid van het letsel niet wegneemt;

Aangezien dus het aangevallen vonnis met recht de bepalingen van artikel 5 der wet van 25n Augustus 1919 heeft toegepast, dit zonder de gelegenheid tot herziening aan te raken;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gelet op artikels 2, 34, 36, 37 en 41 der wet van 15en Juni 1935, alle andere middelen als

ongegrond of niet genoegzaam bewezen verwerpende, ontvangt het beroep en recht doende, bekrachtigt het vonnis van den eersten rechter, het recht voorbehouden zijnde aan beroepster, om na verloop van een jaar de herziening te vorderen (art. 30 der wet van 24 December 1903, art. 28 van het K. B. van 28 September 1931);

Verwijst de beroepster tot de kosten van beide gedingen.

NOTA. — In onderhavig geval was het bedrag der vergoeding 735 fr. per jaar indien de arbeidsongeschiktheid «tijdelijk» was en 1670 fr. per jaar indien zij «bestendig» was. Het slachtoffer was immers een minderjarige en, in geval van bestendige onbekwaamheid, moet hun vergoeding berekend worden op basis van het loon der volwassen werklieden van dezelfde soort.

Het kwam er dus op aan te weten of de onbekwaamheid bestendig of tijdelijk was in den zin die de wet op de arbeidsongevallen aan deze woorden hecht.

De deskundige daarnaar gevraagd, antwoordde dat de arbeidsongeschiktheid «eerst na verloop van één jaar als bestendig moet worden beschouwd» en hij motiveerde dit met te zeggen dat thans het oog verloren was doch «dat het niet uitgesloten was» dat de toestand nog zou verbeteren in den loop van het eerste jaar.

De aanlegger, later beroepene, beweerde dat de arbeidsongeschiktheid bestendig was, vermits de deskundige thans niet kon bevestigen «althans met medecale zekerheid (?)» dat er nog eenige wijziging zou komen in den toestand van het slachtoffer.

De verweerster, later beroepster, beweerde dat de onbekwaamheid tijdelijk was, vermits het niet zeker was dat zij onveranderd zou blijven.

De vonnissen, in beide aanleggen bevestigden de stelling van eischer-beroepene.

Over het juiste begrip der «consolidatie» waarbij de arbeidsongeschiktheid, van tijdelijk, bestendig wordt, bestaat geen bijzondere rechtspraak en de schrijvers geven ook slechts zuinig aanwijzingen.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE YPER

Eerste Kamer — 27 November 1935

Voorzitter: Mr. Matton.

Openb. Min.: Mr. Van Thorenburg, Procureur des Konings
Pleiters: Mrs Delobel en Sabbe

ECHTSCHIEDING. — VOORLOOPIGE MAATREGELEN. — VRAAG BIJ GEWONE BESLUITEN NIET ONTVANKELIJK.

Loopende een geding tot echtscheiding is de vraag tot het bekomen van voorloopige maatregelen niet ontvankelijk als tusschenvordering bij middel van gewone besluiten zoolang de dagvaarding door art. 241 B. W. voorzien, niet werd betekend. Zulke vraag dient als hoofdvordering bij middel van dagvaarding te worden ingeleid.

Vantomme t/ Debaecker

Gezien het proces-verbaal van overhandiging van het verzoekschrift tot echtscheiding, in datum van 12 October 1935, geregistreerd;

Gezien het proces-verbaal van niet-verzoening in datum van 26 October 1935 geregistreerd;

Gezien de besluiten van de verwerende partij, betekend aan eischer bij exploit van deurwaarder Roegiers, van Yper, in datum van 9 November 1935, geregistreerd;

Gezien de overige stukken van het geding;

Gehoord ter raadkamer, in zijn verslag, uitgebracht in de Nederlandsche taal, den heer Matton,

Voorzitter dezer Rechtbank, alsook in zijn eensluidend advies, uitgedrukt, in de Nederlandsche taal, den heer Thorenburg, Procureur des Konings;

Gehoord ter raadkamer partijen in hunne middelen en besluiten, ontwikkeld in de Nederlandsche taal

Wat betreft de voorloopige maatregelen.

Aangezien de verweerster aan de Rechtbank de toelating vraagt om haar woonplaats te vestigen te Wervik, Kasteelstraat, n° 11, en van eischer een provisie ad litem van 2000 fr. vordert;

Aangezien loopende een geding tot echtscheiding, zoolang de dagvaarding overeenkomstig artikel 241 van het burgerlijke wetboek niet betekend werd, de voorloopige vragen dienen ingediend als hoofdvorderingen bij middel van dagvaarding, en niet, zooals ter zake, verweerster het doet, als tusschenvordering, bij middel van gewone besluiten;

Aangezien daaruit volgt dat de voorloopige vragen, zooals ze door verweerster ingeleid werden, niet ontvankelijk zijn; (Gérard, Divorce pour cause déterminée bl. 196 n° 235, in fine Henri De Page, Droit civil belge T. I Titre III Divorce et Séparation de Corps, Section V Des mesures provisoires bl. 839 n° 944 et 945; Ch. Piérard, Divorce et Séparation de corps T. I n° 357. Répertoire Pratique Droit Belge Divorce et Séparation de corps n° 157, 161, 162);

Wat betreft den termijn gedurende denwelke de toelating tot dagvaarden zal geschorst blijven.

Aangezien de feiten, tot staving van de vordering tot echtscheiding ingeroepen, geen ernstige en buitengewone omstandigheden daarstellen, die aan de Rechtbank toelaten, den termijn tot dagvaarden, te verminderen;

Gezien artikelen 2, 30, 34, 35, 36, 37, 40, 41 en 68 der wet van 15 Juni 1935, op het gebruik der talen in gerechtszaken, 238, 239 en 240 van het burgerlijk wetboek;

Om deze redenen

De rechtbank, op tegenspraak en in openbare burgerlijke terechtzitting recht doende, laat toe aan de eischende partij haar echtgenoot te dagvaarden om te verschijnen voor deze Rechtbank, bepaalt op 6 maanden, den termijn gedurende denwelke het verlof tot dagvaarden zal opgeschorst zijn;

En recht doende op de voorloopige vragen, wijst deze als niet ontvankelijk.

Kosten ten laste van de verweerster voor wat de voorloopige vragen aangaat, de overige voorbehouden.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE ANTWERPEN

2de Kamer bis. — 7 Juni 1935.

Voorzitter: Mr. Verstraete.

Pl.: Mrs Waffelaert, D'Hulst, Castin en Van den Brande.

I. FAMILIERECHT. — VOOGDIJ. — MINDERJARIGE. — HERVATTING VAN RECHTSGEDING BIJ VERANDERING VAN STAAT.

II. VERJARING. — SCHORSING.

III. en IV. AANSPRAKELIJKHEID (art. 1384) VOOGD. — GEEN AANSPRAKELIJKHEID VAN VOOGD TEN PERSOONLIJKE TITEL.

V. AANSPRAKELIJKHEID (art. 1382) UITBATER VAN EEN SCHIETKRAAM.

VI. AANSPRAKELIJKHEID (art. 1382) MEERDERE DADERS. — VEROORDEELING IN SOLIDUM.

VII. AANSPRAKELIJKHEID. — VERLIES VAN EEN OOG MET GEVAAR VOOR HET ANDERE. — KIND 14 JAAR. — ZEDELIJKE SCHADE VOOR OUDERS. FR. 5.000,—.

- I. Wanneer een voogd in die hoedanigheid en ten persoonlijken titel wordt gedagvaard bestaat bij het einde der voogdijschap er geen aanleiding tot hervatting van het rechtsgeding tegen den vroeger minderjarige; de verandering van staat voor zooveel zij werd ingeroepen en beteekend, komt enkel in aanmerking voor latere beteekeningen aan persoon of woonplaats.
- II. Wanneer de burgerlijke rechtsvordering ten geschikten tijd regelmatig werd ingesteld, loopt de verjaring niet behoudens afstand of verval van het geding;
- III. Art. 1384 B. W. bevat eene uitzonderingsbepaling, moet dus in engen zin toegepast worden en is niet vatbaar voor uitbreiding. De voogd wordt niet vermeld in art. 1384 en kan dus niet met de ouders van het kind op gelijken voet worden gesteld. Zulke zienswijze wordt nog bevestigd door het feit dat de voogdij een kosteloos ambt is dat redelijkerwijze niet mag worden bezwaard.
- IV. Tenzij men dus in hoofde van den voogd eene fout zou bewijzen gesteund op art. 1382 en 1383, kan hij niet aansprakelijk gesteld worden ten persoonlijken titel voor een daad van zijn minderjarig pleegkind.
- V. De uitbater van een schietkraam is verantwoordelijk voor een ongeval gepleegd door een minderjarige indien hij niet streng oppassend en voorzichtig is in het overhandigen en verder verbruik van een vuurwapen.
- VI. Wanneer een ongeval te wijten is aan de schuld van twee of meerdere daders dienen deze in solidum aansprakelijk te worden gesteld voor de geheele schade.
- VII. De zedelijke schade geleden door een meisje van 14 ½ jaar wegens verlies van een oog, met gevaar van mogelijk verlies van het ander, mag beraamd worden op fr. 7.500, deze der ouders op fr. 5.000.

Vertommen en Consoorten t/ Mellebeek en Dieltjens.

Gehoord de partijen in hunne middelen en besluiten;

Gezien de stukken des gedings;

Aangezien de eisch strekt tot de solidairlijke veroordeeling der beide verweerders tot het betalen eener schadevergoeding van fr. 95.415 fr. van den eersten verweerder, zoowel ten persoonlijken titel als in zijne hoedanigheid van wettelijke beheerder van zijn pleegkind Julianus Mellebeek, van den tweeden verweerder als uitbater van het schietkraam waar op 28 November 1927, ter gelegenheid der kermis van Waerloos, tengevolge van een door Julianus Mellebeek gelost schot, een kogel het rechter oog van Adèle Vertommen trof.

Betreffende den eisch tegenover Alfons Mellebeek.

Aangezien Alfons Mellebeek opwerpt dat zijn pleegkind sedert 1 April 1934 meerderjarig is, en dat

hij bijgevolg, niettegenstaande de hem op 22 Februari 1932 geldig beteekenende dagvaarding, niet meer in rechte staat tenzij ten persoonlijken titel;

Aangezien aldus geen aanleiding bestaat tot hervatting van het rechtsgeding en dat de verandering van staat of het einde der voogdijschap, voor zooveel zij ingeroepen en beteekend worden, enkel in aanmerking komen voor latere beteekeningen welke aan persoon of woonplaats dienen gedaan (Garsonnet Proc. Civ. d. III n° 3 en volgende. Chauveau d. III bl. 221-236 Dalloz Proc. civ. art. 345 n° 36 en volgende);

Aangezien het overigens in feite niet aanneembaar is dat de voogd zijn meerderjarig geworden pleegkind niet op de hoogte zou gebracht hebben van het huidig geding gesteund op een wandaad waarvoor Julianus Mellebeek op 18 Maart 1929 voor de Kinderrechtbank van Antwerpen terecht zat, alwaar door vonnis dat kracht van gewijsde bezit, werd utigemaakt dat genoemde Julianus Mellebeek, wetens en willens met oordeel des onderscheids heeft gehandeld toen hij zich plichtig maakte aan vrijwillige kwetsuren tegenover het slachtoffer Angèle Vertommen;

Aangezien deze kennisgeving van eersten verweerder aan zijn pleegkind des te minder achterwege zal gebleven zijn daar de voogd beweert, zonder zulks echter te bewijzen, dat hij reeds lang rekenschap zijner voogdij heeft gegeven;

Aangezien voogd en gewezen pleegkind, moeten aanzien worden als hebbende samen besloten het hangend proces te laten verlopen zooals het ingeleid was, daar met of zonder hervatting van rechtsgeding, de grond der zaak toch onveranderd bleef;

Dat inderdaad door vonnis in dato van 18 Maart 1929 gevelde door den heer kinderrechtter, kracht van gewijsde hebbende bekomen, het vast staat dat Julianus Mellebeek met oordeel van onderscheid gehandeld heeft en zich plichtig heeft gemaakt aan de kwetsuren waarvoor de schadevergoeding geëischt wordt;

Dat echter krachtens artikel 25 der wet van 17 April 1878 de daden die verjaring der strafvordering onderbreken ook de verjaring der burgerlijke rechtsvordering stuiten;

Dat in zake de dagvaarding voor de burgerlijke rechtbank dagteekent van den 22 Februari 1932, dus geschiedde binnen den nieuwen termijn van drie jaar, welke begon te lopen van af den datum van het strafvonnis.

Dat volgens de wet van 30 Maart 1891, wanneer de burgerlijke rechtsvordering te geschikten tijd regelmatig ingesteld is, loopt de verjaring tegen eischer niet behoudens afstand of verval van het geding;

Dat dus in het huidig geval de verjaring niet in aanmerking komt;

Aangezien de eerste verweerder echter ook vervolgd wordt ten persoonlijken titel, bij toepassing van artikels 1382, 1383 en 1384 van het burgerlijk wetboek;

Aangezien de uitzonderingsbepaling door artikel 1384 voorzien, in engen zin dient toegepast en dus voor uitbreiding niet vatbaar is; dat de voogd welke in bedoeld artikel 1384 niet vermeld wordt, onmogelijk met de ouders van het kind op gelijken voet kan gesteld worden;

Aangezien de voogdij bovendien een kosteloos ambt is dat redelijkerwijze niet mag bezwaard worden, (Planiol et Ripert. d. VI n° 626 — Demogue d. V n° 833 — De Page Traité du droit civ. d. II n° 243

Kluyskens Burgerlijk Wetboek n° 381 bl. 336);

Aangezien op basis der artikels 1382 en 1383 de aan eersten verweerder toegeschreven verantwoordelijkheid door aanleggers hoeft aangetoond te worden en dat het bewijs eener duidelijke bepaalde fout noch geleverd noch aangeboden wordt;

Aangezein de eisch tegenover Alfons Mellebeek ten persoonlijken titel ingediend, aldus ongegrond voorkomt.

Betreffende den eisch tegenover Gerard Dieltjens.

Aangezien Dieltjens betwist uitbater van het schietkraam of eigenaar te zijn geweest van het geweer waarmede het ongeval veroorzaakt werd;

Aangezien uit de bestanddeelen van het strafonderzoek blijkt dat het wel Dieltjens is die het wapen en de vier kogels aan den jeugdigen dader toevertrouwde en tevens op het oogenblik der feiten het schietkraam uitbaatte dat het dus zijn strenge plicht was oppassend te zijn en voorzichtig en hij aan een kind geen gevaarlijk wapen mocht overhandigen zonder zich verder te bekommeren over het gebruik dat daarvan zou gemaakt worden onder zijn toezicht;

Aangezien ter zake de samenloop der beteugelde handeling van den dader en der onoplettendheid van de tweeden verweerder, oorzaak zijn van het ongeval dat het verlies van het rechteroog van Adèle Vertommen voor gevolg had, zoodat Julianus Mellebeek en Gerard Dieltjens, beiden in solidum dienen aansprakelijk te worden gesteld voor de geheele schade (Planiol et Ripert d. V. bl. 929. Demogue d. IV n° 669 bl. 477);

Aangezien de schuldenaar die tot volledige betaling zal overgegaan zijn, krachtens de actio de in rem verso een verhaal zal kunnen uitoefenen tot beloop van het aandeel dat hij ten ontlaste van zijn medeschuldenaar zal geregeld hebben (Brussel 18 Januari 1930 P. P. 1930 bl. 54. id. 19 November 1930. Rev. dr. Pen. 1931 bl. 254).

Over het bedrag :

Aangezien Adèle Vertommen 17 dagen in een ooglijdersgesticht vertoefd heeft en de onkosten in dit verblijf met radiologische behandeling, beliepen op fr. 2.215,—;

Aangezien het slachtoffer 14 ½ jaar oud was op den datum der feiten, en op 30 Augustus 1932 toen zij 19 jaar telde bijna schielijk overleden is, zonder dat een causaal verband tusschen het ongeval en de dood met zekerheid kon vastgesteld worden;

Aangezien het meisje in het rechteroog getroffen werd en het gebruik van dit orgaan volledig verloor, dat volgens den destijds aangestelden wetsdokter het linker oog door samenheigende ziekte (ophtalmie sympathique) ernstig gevaar liep aangetast te worden;

Aangezien de werkonbekwaamheid van het kind door aanleggers op 30 % wordt geschat en haar gemiddeld loon op 7200 fr. per jaar, hetgeen, in acht genomen het onderhoudsgeld en een op 25-jarigen leeftijd te vermoeden huwelijk een schadepost van fr. 13.200 zou uitmaken;

Aangezien volgens aanleggers zelf, het meisje steeds in het huisgezin behulpzaam is geweest en aldus geen verlies aan werkloon werd ondergaan;

Aangezien op zedelijk gebied het slachtoffer zwaar moet geleden hebben, eenerzijds door de vermindering van haar zichtvermogen en anderzijds door de kwelling nopens hare toekomst;

Aangezien voor pijn en smarten billijk eene som van 7.500 fr. kan toegekend worden, en dat de erfgenamen het recht tot dergelijke schadeloosstelling in de nalatenschap hebben gevonden.

Aangezien de ouders beslist door het ongeval en zijn treurige gevolgen diep werden bedroefd, en dat zij bovendien angstgevoel hebben beleefd bij het vreezen eener volkomen blindheid voor hun kind dat ook hier de schadevergoeding op 5.000 fr. kan begroot worden;

Om deze redenen,

De Rechtbank, alle andere en tegenstrijdige besluiten van de hand wijzende;

Verleent akte aan verweerder Alfons Mellebeek dat hij iederen eisch tegenover elke partij schat op fr. 2.000,—;

Verklaart den eisch tegenover Alfons Mellebeek handelende als wettelijke beheerder der goederen van zijn pleegkind Julianus Mellebeek in zijne hoedanigheid van voogd ontvankelijk, en tevens gegrond tot het beloop der hierna vermedde sommen;

Verwerpt het verzoek van Alfons Mellebeek volgens hetwelk hem akte zou moeten verleend worden van zijne enkele verschijning ten persoonlijken titel;

Verklaart ontvankelijk doch ongegrond den eisch tegen Alfons Mellebeek in eigen naam ingediend, verklaart de tegen Gerard Mellebeek ingespannen vordering tevens ontvankelijk en gegrond;

Veroordeelt Alfons Mellebeek, qualitate qua als voogd van Julianus Mellebeek en Gerard Dieltjens ten titel van schadevergoeding te betalen in solidum :

1°) aan aanleggers erfgenamen van wijlen Adèle Vertommen en elk voor zijn erfelijk aandeel de som van 2.215 + 7.500 of 9.715 frank;

2°) aan Corneel Vertommen en diens echtgenoot Louisa Maria Nuytens, de som van 5.000 fr. met de rechtelijke interesten op beide bedragen;

Verwerpt als ongegrond den wederisch van Dieltjens tot schadevergoeding wegens roekeloos en tergend geding.

Verwijst beide verweerders in de kosten.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT (Bureel van gerechtelijken Bijstand)

18 Oktober 1935.

Voorzitter : Mr Byvoet.

Openbaar Ministerie : Mr Glénisson.

RECHTSPLEGING. — KOSTELOOZE RECHTSPLEGING. — GEMEENSCHAPPELIJKE VERZEKERINGSKASSEN. WET 28 MAART 1868. KON. BESLUIT 16 MEI 1895.

De wet van 28 Mei 1868 en het Koninklijk Besluit van 16 Mei 1895, dat ingevolge gezegde wet werd uitgevaardigd en waarbij de kosteloze Rechtspleging aan de gemeenschappelijke verzekeringskassen kan worden toegekend zonder dat zij hun staat van onvermogen hoeven te bewijzen, werden afgeschrapt door art. 94 der wet van 30 Dec. 1924; Dit voordeel blijft hun echter toegekend door den wetgever ingevolge art. 19 der wet op de arbeidsongevallen, ongewijzigd overgenomen den 28 September 1931 in het ordeningsbesluit, en ingevolge

art. 50 der wet van 29 Juni 1929 over den rechtsbijstand, artikel dat de voorgestelde afschaffing niet meer inhoudt.

Gezien het voorafgaand verzoekschrift, strekkende tot het bekomen van de kosteloze rechtspleging;

Gehoord in zijn gelijkluidend advies de heer Glénisson, Substituut van den Prokureur des Konings;

Aangezien aanvraagster, steunend op het K. B. van 16 Mei 1895, genomen in uitvoering der wet van 28 Maart 1868, het voordeel der kosteloze rechtspleging aanvraagt zonder haren staat van onvermogen te bewijzen;

Aangezien verweerder hiertegen inbrengt dat de wet van 28 Maart 1868 en bijgevolg ook het K. B. van 16 Mei 1895 volledig werd afgeschrapt door art. 94 der wet van 30 December 1924;

Aangezien sinds deze afschaffing de wetgever herhaaldelijk betuigd heeft dat hij bedoeld voordeel aan de gemeenschappelijke verzekeringskassen bleef toekennen zooals hij dit toegestaan had in art. 19 der wet van 24 December 1903;

Aangezien immers dit art. 19 ongewijzigd werd opgenomen den 28 September 1931 in het ordeningsbesluit van dien datum, met de uitdrukkelijke vermelding dat het voorrecht op kosteloze rechtsbijstand door de wet van 28 Maart 1868 toegekend, behouden bleef;

Aangezien vervolgens art. 50 der wet van 29 Juni 1929 over den rechtsbijstand, de voorgestelde afschaffing van bepaalde artikels der wet van 28 Maart 1868 niet meer inhoudt, omdat, op benaastiging der senaatscommissie, gezegd voorrecht aan de voorzorgkassen en aan de gemeenschappelijke verzekeringskassen volstrekt behouden bleef;

Aangezien deze uitdrukkelijke verklaringen volstaan om de bedoelde artikelen der afgeschafte wet terug in voege te brengen (Pandectes Belges V° Abrogation N° 99);

Aangezien overigens art. 19 der wet van 24 December 1903 enkel verwees naar het voorrecht dat aangeduid stond in de naderhand afgeschafte wet van 28 Maart 1868, zoodat het intrekken dezer laatste wet het aangeduide voorrecht onverlet liet en geenszins eene wijziging der wet van 24 December 1903 voor gevolg had;

Aangezien aanlegster dientengevolge tot het voordeel der kosteloze rechtspleging moet toegelaten worden zonder haren staat van onvermogen te bewijzen.

Om deze beweegredenen:

Verleent aan de verzoekster het voordeel van den gerechtelijke bijstand ten einde in het rekest aangehaald; Duidt Meester Fernand Requillé als pleitbezorger; de H.H. Willems, van Hasselt, en Haesen, van St Truiden, als deurwaarders aan om hun ambt te verleen.

Vlaamsche Juristen

Abonneert U op het

**RECHTSKUNDIG
WEEKBLAD !!!**

BURGERLIJKE RECHTBANK TE TURNHOUT (in beroep)

21 November 1935.

Voorzitter : Mr Janssens.

Rechters : HH. De Beus en Raedts.

Pleiters : Mrs Hendrickx en Boone.

VERZEKERING. — 1° IN DE PLAATSSTELLING. — SLACHTOFFER DOOR VERZEKERAAR VERGOED. — 2° REGELING SPIJTS WAARSCHUWING VAN DEN VERZEKERAAR. — 3° ARBEIDS-ONGEVAL. MAGAZIJNIER DIE KIND VAN PATROON NAAR DE SCHOOL BRENGT.

1° *De verzekeraar kan, als in de plaats gestelde van den verzekerde, de wegens een werkongeval betaalde vergoeding teruggeischen van dengene die het ongeval heeft veroorzaakt.*

2° *Indien deze laatste, ondanks de waarschuwing van den verzekeraar, een regeling trof rechtstreeks met het slachtoffer, kan hij die regeling niet inroepen tegen den verzekeraar.*

3° *Er is een werkongeval wanneer het slachtoffer, dat magazijnier is bij een handelaar in bouwmaterialen, terloops het kind van zijn patroon per velo naar de school brengt.*

Caisse Patronale du Commerce et de l'Industrie t/ O.....

Gelet op het vonnis waartegen beroep en op het exploit van beroep van den deurwaarder E. Van den Putte te Turnhout d.d. 29 December 1934;

Aangezien het beroep regelmatig is in den vorm en tijdig is geschied;

Gezien art. 68-2 van de wet van 15 Juni 1935;

Aangezien de eisch ertoe strekt betaling te bekomen van een som van 1256,85 frank welke door aanlegster, als verzekeraar, uitbetaald werd voor een ongeval, dat toe te wijten was aan de schuld van verweerder in beroep;

Aangezien het voldoende gebleken is dat verweerder in beroep, rijdende per auto, op 12 Juli 1932, den velorijder Simon Simons, magazijnier bij Frans Lenaerts, handelaar in bouwmaterialen, aangereden heeft en kwetste; dat dit ongeval toe te wijten is aan de schuld van verweerder;

Aangezien verweerder in beroep aan het slachtoffer Simons, op 17 October 1932, een vergoeding uitbetaalde van 1035 frank, als minnelijke schikking, en het slachtoffer met deze uitkeering genoegen nam;

Aangezien aanlegster in beroep, op grond van de wet op de arbeidsongevallen, verplicht is geweest aan het slachtoffer een vergoeding uit te betalen van 1256,85 frank, wegens onbekwaamheid tot arbeid, geneeskundige zorgen en verpleging; dat aanlegster thans die som, als in de plaats gestelde van den verzekerden patroon Lenaerts, teruggeischt van verweerder die het ongeval heeft veroorzaakt;

Aangezien verweerder daartegen inbrengt dat hij reeds een som van 1035 frank aan het slachtoffer uitkeerde, dat bijgevolg, op grond van de dading, tussen hem, verweerder, en het slachtoffer getroffen, alle eisch tot schadevergoeding onontvankelijk is en dat er trouwens ter zake geen werkongeval was;

Aangezien verweerder de overeenkomst, die tus-

schen hem en het slachtoffer tot stand kwam, niet inroepen kan tegen aanlegster;

Aangezien inderdaad die rechtshandeling ten opzichte van aanlegster een « res inter alios acta » is, vermits daaruit voor aanlegster geen enkel recht noch verplichting voortvloeit, uit geen enkel oorzaak, zelfs niet uit hoofde van een oneigenlijk contract van zaakwaarneming, dat verweerder desnoods zou kunnen inroepen hebben;

Aangezien inderdaad aanlegster op 27 Juli 1932, dus vóór dat de daging tusschen verweerder en het slachtoffer plaats had, blijkt te hebben laten weten aan verweerder dt alle schadevergoeding toegekend zonder haar tusschenkomst of buiten haar weet, niet tegen haar zou kunnen worden ingebracht; dat deze kennisgeving door verweerder niet betwist wordt;

Aangezien overigens het ongeval ter zake wel als een werkongeval moet beschouwd worden: het slachtoffer, dat magazijnier is bij een handelaar in bouwmaterialen, en bijgevolg kan ondersteld worden ook regelmatig boodschappen en verscheidene opdrachten te moeten vervullen voor zijn patroon, bleef in de uitvoering van het werkcontract wanneer hij terloops per velo het kind van zijn patroon naar de school bracht;

Aangezien aanlegster bijgevolg gerechtigd is de door haar betaalde som terug te eischen van verweerder;

Om die redenen:

De Rechtbank, zetelend in beroep, verklaart het beroep ontvankelijk en gegrond, en het vonnis van den eersten rechter wijzigend, veroordeelt verweerder in beroep aan aanlegster in beroep te betalen de som van 1256,85 frank, met de gerechtelijke intresten, verwijst verweerder bovendien tot de kosten van het geding.

WERKRECHTERSRAAD TE BRUGGE

Kamer der Werklieden. — 16 December 1935.

Voorzitter : M. Ramboer.

Rechtskundige Bijzitter: M. L. B. Van den Bussche.

Pleiter : Mr L. de Wulf.

VORDERING TOT OVERLEGGING. — (ACTIO AD EXHIBENDUM. — ESSENTIEEL VERSCHILLENDE VAN DE EXCEPTIE VAN MEDEDEELING DER STUKKEN. — VOORWAARDEN TOT GEGRONDHEID.

ARBEIDSOVEREENKOMST. — LOON UITSLUITEND IN PROCENTEN OP DE INKOMSTEN VASTGESTELD. — VORDERING TOT OVERLEGGING DER BOEKEN. — GEGROND.

De rechtspreuk « nemo tenetur edere contra se » kan niet ingeroepen worden om zich tegen een vordering tot overlegging van stukken te verzetten.

De vordering tot overlegging (actie ad exhibendum) is ontvankelijk wanneer eischer het over te leggen stuk met voldoende nauwkeurigheid bepaalt, wanneer hij kan bewijzen of minstens blijkbaar maken dat hij bij de overlegging een reeds bestaande en dadelijk belang had en wanneer eindelijk de reeds voorhanden bewijsmiddelen niet volstaan om hem recht te laten wedervaren.

Deze vordering kan alleen stukken betreffen waarop eischer een bestaande en dadelijk recht kan laten gelden.

Een werkmans wiens loon uitsluitend bepaald wordt naar het bedrag der bruto inkomsten van de inrichting van verweerder kan de boekhouding en de boekstukken laten overleggen.

Huyghe t/ Buytaert.

Overwegende dat de vordering ertoe strekt verweerder te hooren verwijzen tot betaling van 1450 fr., zijnde 150 frank procenten van 5 tot 7 Juli en 1300 frank wegens procenten op de inkomsten van 28 Juli tot 7 Augustus 1935 ;

Dat de verweerder een tegenvordering doet van 400 frank wegens verbreking van de arbeidsovereenkomst zonder tijdig voorbericht ;

I. *Nopens het verschuldigd zijn van het loon.*

.....(zonder belang).

Overwegende dat aan aanlegger dus loon verschuldigd is en het bedrag van dit loon dient bewezen te worden.

II. *Nopens de actio ad exhibendum.*

Overwegende dat partijen het erover eens zijn dat er tusschen hen een arbeidsovereenkomst afgesloten was en dat het loon berekend was in procenten op de ontvangsten;

Overwegende dat aanlegger vraagt dat, vooraleer ten gronde te wijzen de Raad aan verweerder zou bevelen zijn boekhouding en zijn logementsregister over te leggen en ze ter griffie ter inzage te laten;

Overwegende dat verweerder in hoofdorde besluit dat een dergelijk aanbod van bewijs niet ontvankelijk is, dat aanlegger gehouden is zelf het bewijs van zijn beweringen in te brengen en niet kan eischen van zijn tegenstrever dat hij dit in zijn plaats zou doen;

Dat verweerder dus, in dien vorm, de rechtspreuk « nemo tenetur edere contra se » inroept en er dus allereerst te onderzoeken valt of deze rechtspreuk hier kan toegepast worden;

Overwegende dat deze rechtspreuk in geen enkele bepaling van het wetboek van rechtsvordering vermeldt werd.

Dat zij overigens in het romeinsch en in het tusschenliggend recht slechts gebezigd werd in verband met de « actio de edendo » (D. 2. 13) waarvan de « actio ad exhibendum » (D. 10. 4) essentieel verschilde;

Dat, van deze twee vorderingen, de eerste alleen betrekking had op het verstrekken van afschriften van ingeroepen stukken en het vertoonen van de origineelen derzelfde ingeroepen stukken;

Dat de tweede vordering, zoowel als hoofdvordering als bij wege van exceptie kon ingesteld worden om de tegenstrever, of zelfs een derde te laten verwijzen een of ander stuk of voorwerp over te leggen waaruit de eischer dan eenig bewijs wenschte te putten voor de hangende of voor een in te spannen vordering;

Dat deze vordering tot overlegging in ons recht is blijven bestaan even goed als de exceptie van mededeeling der stukken;

Dat zij aan geheel andere voorwaarden onderworpen was dan de « exceptie de edendo » en dat zij alleen gegrond was wanneer de eischer het betrokken

stuk met voldoende nauwkeurigheid kon aangeven, wanneer hij kon bewijzen of minstens blijkbaar maken dat hij bij de overlegging een reeds bestaande en dadelijk belang had en wanneer eindelijk de reeds voorhanden bewijsmiddelen niet volstonden om hem recht te laten wedervaren. (Conf. b. v. J. Voet, Ad Pandectas, uitgave 1734, bd II, blz. 584);

Dat de rechtsingang overigens slechts verleend werd aan hem die op het voor te leggen stuk een bestaande en dadelijk recht kon laten gelden hetzij dit stuk b.v. de oorkonde was van een wederzijdsche overeenkomst waarin hij partij was, hetzij hij er eenigen eigendomstitel of eenig contractueel recht op kon laten gelden;

Overwegende dat de hedendaagsche rechtspraak dezelfde voorwaarden stelt of zelfs meestal nog minder eischend is om deze vordering toe te wijzen;

Dat deze voorwaarden hier ongetwijfeld vervuld zijn;

Dat aanlegger zooals hierboven gezegd, immers met verweerder een arbeidsovereenkomst afgesloten had waarin het bedrag van het loon uitsluitend afhing van het bedrag der bruto inkomsten die verweerder in zijn hotelinrichting zou ontvangen in den loop der uitvoering van het contract;

Overwegende dat door een dergelijk contract te sluiten, verweerder noodzakelijk aan aanlegger een zeker recht van inzage op die boekhouding heeft gegeven;

Dat de overeenkomsten immers verbinden tot alles wat de billijkheid eischt (art. 1135 B. W.) en het onbillijk en zelfs onrechtvaardig zou zijn in onderhavig geval aan den werknemer de volledige controle te ontzeggen op de grondslag zelf zijner loonberekening;

Dat aanlegger, hier dus wel degelijk, uit kracht van zijn contract, recht heeft op overlegging van alle boeken en boekingsstukken die de verweerder, als handelaar, wettelijk verplicht is te houden, minstens in zoover daaruit de bruto-inkomsten kunnen blijken;

Dat daaruit ook blijkt dat aanlegger een dadelijk belang heeft bij de overlegging;

Dat de eisch om de wettelijke handelsboeken of de geschriften die gehouden worden om deze te vervangen alsmede het logementsregister over te leggen ook voldoende bepaald is;

Om deze redenen:

De Werkrechersraad te Brugge, Kamer voor Werklieden, na gepoogd te hebben partijen tot een minnelijke schikking te overhalen, na beraadslaging in de raadsamer;

Beveelt aan den verweerder, zijn wettelijke handelsboeken of de geschriften die hij houdt om deze te vervangen alsmede zijn logementsregister, ter inzage van partijen en rechtbank over te leggen voor zoover deze boeken en registers betrekking hebben op het tijdperk gaande van 5 Juli tot 7 Augustus 1935, met de uitsluitelijke bedoeling, aan aanlegger toe te laten door deze overlegging te bewijzen hoeveel de bruto ontvangsten van zijn inrichting hebben bedragen gedurende dit tijdperk;

Beveelt deze overlegging te doen, hetzij in der minne hetzij door bemiddeling der griffie binnen de acht dagen na de beteekening van het onderhavig tusschenvonnis;

Om na deze overlegging, door partijen besluitselen

genomen en door den Raad gevonnist te worden zooals in rechten zal behooren;

Behoud de kosten voor.

NOTA. — Gent, 19 Juli 1838, Pas. 1838, 208; Brussel, 5 December 1818, Pas. 1818, bl. 238; Brussel, 12 Februari 1819, Pas. 1819, 306; Luik, 24 April 1861, Pas. 1862, II, 216; Brussel, 6 Maart 1863, II, 96; Luik, 4 April 1868, Pas. 1868, II, 219; Aarlen, 26 Juli 1899, P. P. 1900, 1341; Burg. Rb. Diekirch, 22 Februari 1900, Pas. 1908, IV, 119; Burg. Rb. Perpignan, 21 Januari 1907, J. T. 1907, 331; Verviers, 6 Februari 1906, Jur. Liège, 1906, 138; Brussel, 9 Juli 1908, Pas. 1909, II, 122; Burg. Rb. Brussel, 14 November 1911, Pas. 1912, III, 5; Brussel, 14 November 1911, Pas. 1912, II, 5; Rechtb. Kh. Gent, 5 Juni 1915, Jur. Comm. Fl. 1915, 102; Rb. v. Kooph. Brussel, 1 April 1926, B. J. 1928, 127; Luik, 29 Juni 1927, Jur. Liège, 1927, 238.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

3de Kanton. — 6 Juli 1935.

Vrederechter : Mr. Van Nuffel.
Pleiter : Mr. Kiebooms.

ONDERHOUDSGELD (KINDEREN TEGENOVER OUDERS). — WETTEN NOPENS VERZEKERING TEGEN OUDERDOM EN VROEGTIJDIGEN DOOD Art. 203 en volgende van B. W.

De wetten en besluiten op de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdigen dood en de onderhoudsverplichtingen der kinderen hebben het wettelijk stelsel van het B. W. niet afgeschaft. Het behoort alleen aan den Rechter het onderhoudsgeld te bepalen.

D. t/ D.

Gezien de oproeping van partijen de dato 24 April 1935;

Aangezien de eisch strekt 1°) voor recht te hooren verklaren dat het onderhoudsgeld dat aanlegger aan eerste verweerder moet betalen zal verminderd worden op fr. 100,— per maand; 2°) tot tweede, derde, vierde en vijfde verweerders te hooren verwijzen aan eerste verweerder te betalen ten titel van onderhoudsgeld elk van hen de som van fr. 40,— per maand of elk ander bedrag door ons te bepalen;

Aangezien voornoemde derde en vierde gedaagden, alhoewel behoorlijk gedagvaard niet zijn verschenen noch iemand voor hen;

Gehoord aanlegger en eerste, tweede en vijfde verweerders in hunne middelen en besluiten;

Wat het eerste deel der vraag betreft;

Aangezien aanlegger bij vonnis der rechtbank van eersten aanleg in dato 20 Februari l.l. veroordeeld werd tot het betalen aan eerste verweerder van een onderhoudsgeld van fr. 260 per maand;

Aangezien aanlegger den eisch tot vermindering van dit bedrag steunt op het feit dat hij sindsdien gedagvaard werd door zijn schoonmoeder tot het betalen van onderhoudsgeld en het inwilligen dezer vraag zijn geldelijke toestand wijziget;

Aangezien het vaststellen der gebeurlijke vermindering van het onderhoudsgeld aan verweerders toegekend althans krachtens de besluitwet van 6 Februari 1935 binnen onze bevoegdheid valt;

Aangezien bij ons vonnis in dato 29 Juni l.l. aanlegger veroordeeld werd tot het betalen aan zijne schoonmoeder van een onderhoudsgeld van 100 fr. per maand; dat hij diensvolgens voor eene verplichte uitgave staat, waarmede de rechtbank van eersten aanleg bij het vaststellen van het onderhoudsgeld geen rekening heeft kunnen houden en het in deze omstandigheden billijk is het onderhoudsgeld dat aan eerste verweerder werd toegekend lastens aanlegger te verminderen met een evenredig bedrag;

Aangezien eerste verweerder aanvoert dat het hem toegekend onderhoudsgeld vastgesteld werd door het beheer van Geldwezen dat op grond der wetten en besluiten op de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdig overlijden, aanlegger renteplichtig zou hebben verklaard voor een bedrag van fr. 260 per maand;

Aangezien eerste verweerder deze wetgeving uitlegt in dien zin dat voor zooveel het onderhoudsgeld het bedrag van het ouderdomspensioen niet overschrijdt het aan den rechter niet meer zou behooren het onderhoudsgeld te bepalen noch te beslissen welke afstammelingen en in welke maat ieder van hen in de betaling van het onderstandsgeld zal moeten tusschenkomen; dat de rechter slechts zou te onderzoeken hebben of de bepalingen der wet door het Beheer van Geldwezen werden nageleefd;

Aangezien naar onze overtuigingen deze zienswijze onjuist is, dat inderdaad in geen enkel der wetten of besluiten betreffende de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdig overlijden er spraak is van de afschaffing of wijziging der artikels van het B. W. op de onderhoudsverplichting.

Dat men moet aannemen dat ingeval het in de bedoeling van den wetgever had gelegen zulke grondige wijziging te brengen aan de bestaande wetgeving hij zulks uitdrukkelijk zou hebben verklaard, minstens zou de stilzwijgende afschaffing dezer wetgeving onbetwistbaar uit de nieuwe wetgeving moeten voortvloeien.

Aangezien men zich vruchteloos zou beroepen om tot deze afschaffing te besluiten op de bewoordingen «het bedrag der rente ten laste gelegd der afstammelingen» die in het K.B. van 17 Juni 1935 voorkomen daar de Wetgever niet bepaalt dat, of de rechter ofwel het beheer deze rente ten laste der afstammelingen moet leggen en van die rente slechts spreekt om te bepalen dat het bedrag ervan in aanmerking komt voor het vaststellen der inkomsten.

Aangezien de wetgeving op de verzekering tegen ouderdom en vroegtijdig overlijden voor doel en voorwerp heeft de voorwaarden vast te leggen in dewelke de Staat de verplichting neemt eene rente uit te keeren; dat het begrijpelijk is dat hij te dien einde op vermoedens voortgaat van dewelke hij afleidt of de afstammelingen dan of wel welstellend zijn en hij op grond dezer vermoedens de rente weigert of geheel of gedeeltelijk toekent, doch dat hieruit geenszins volgt dat het tevens in zijne bedoeling lag automatisch bij de welstellende afstammelingen de verplichting te doen ontstaan een vastgesteld onderhoudsgeld te betalen.

Aangezien diensvolgens moet worden aangenomen dat de afstammelingen slechts tot het betalen van onderhoudsgeld kunnen worden verplicht volgens de

beginselen van het gemeen recht waarvan de toepassing in de bevoegdheid valt van den rechter.

Aangezien overigens het stelsel van verweerder leidt tot onaanneembare gevolgtrekkingen dat onder meer de afstammeling die volgens de barema's van het beheer als welstellend wordt aanzien alleen tot het betalen van het pensioengeld zou zijn verplicht en de andere afstammelingen die volgens de beginselen van het gemeen recht een aandeel in het onderhoudsgeld moeten betalen daarvan zouden ontslagen zijn, wanneer het gevraagd onderhoudsgeld het bedrag van het ouderdomspensioen niet overschrijdt; dat echter wanneer het gevraagde onderhoudsgeld meer zou bedragen al de afstammelingen gehouden zouden blijven tusschen te komen in de betaling van het minst onontbeerlijk gedeelte van het onderhoudsgeld.

Wat het 2e deel van den eisch betreft:

Aangezien het onderhoudsgeld alleen door den belanghebbende kan worden aangevraagd, dat diensvolgens, dit gedeelte van den eisch niet ontvankelijk is.

Om deze redenen:

Wij, Xavier Van Nuffel, Vrederechter van het 3de kanton van Antwerpen, rechtdoende tegensprekelijk in eerste gebied, zeggen voor recht dat van den dag der inleiding van den eisch het onderhoudsgeld door aanlegger aan verweerder verschuldigd, zal worden verminderd en gebracht van 260 op 160 frank.

Verklaren het overige van den eisch niet ontvankelijk.

Veroordeelen aanlegger tot de kosten des gedings.

NOTA. — De wetgeving inzake ouderdomspensioenen is de naoorlogsche jaren herhaaldelijk gewijzigd geweest.

Ingevolge Koninklijke Besluiten van 31 Mei, 17 Juni en 14 Juli 1933 wordt de kosteloze rentetoelage, wat gewoonlijk als ouderdomspensioen wordt betiteld, ontnomen of niet toegekend aan ouderlingen welke kinderen hebben die als welstellend moeten aanzien worden.

Ingevolge die Koninklijke Besluiten dient die ouderdomsrente betaald door de welstellende kinderen.

De controleurs der belastingen welke met de toepassing van deze besluiten gelast zijn laten in de desbetreffende gevallen aan de ouderlingen weten dat zij voortaan geen kosteloos ouderdomspensioen meer zullen genieten, en dat dit in 't vervolg moet betaald worden door M. X. of Y., hun kind.

De vonnissen welke hierboven worden afgedrukt hebben betrekking op het volgende:

De schoonouders van Mr X. zien het ouderdomspensioen hun ontnomen omdat hij in de reeks van de personen valt welke door de wet als «welstellend» wordt aanzien.

Mr X. weigert het volledige bedrag te betalen omdat hij de meening toegedaan is dat de vier andere kinderen ook voor een deel in het onderhoudsgeld moeten tusschenkomen.

De Rechtbank van eersten aanleg is de meening toegedaan dat hij alleen het gansche bedrag van de ouderdomsrente moet betalen.

Rond hetzelfde tijdperk wordt ook een vraag ingediend door de moeder van Mr X. om kosteloos ouderdomspensioen te trekken. Hare vraag wordt afgewezen omdat zij een zoon heeft welke welstellend is en hij dit pensioen moet betalen.

Indien het vonnis van de rechtbank van eersten aanleg de wet juist interpreteerde dan zou Mr X. ook gansch dit pensioen moeten betalen, terwijl de andere kinderen niets zouden moeten bijdragen.

Dit zou een oplossing zijn welke tegen de borst stoot.

De heer Vrederechter van het 3de kanton die in de zelfde zaak te oordeelen had over de toepassing van de Koninklijke besluiten heeft mijns inziens juist geoordeeld, waar hij zegt dat die Koninklijke besluiten betreffende het ouderdomspensioen geen afbreuk hebben gedaan aan de artikelen van het Burgerlijk Wetboek op de ouderdomsverplichting.

Het ware interessant verdere rechtspraak over deze kwestie te kunnen vergelijken, daar het hier geschillen betreft welke dagelijksch voor onze rechtbank worden aanhangig gemaakt.

L. K.

INGEZONDEN BIJDRAGEN

OVER JACHTASSURANTIE

Het valt niet binnen de bedoeling van dit artikel breedvoerig over de jachtverzekering uit te weiden, noch aan te stippen welke de gevolgen zouden kunnen zijn, van uit een juridisch of administratief standpunt, eener regeling van bedoelde verzekering. Men zal slechts in dit beknopt opstel eenige nuttige aanwijzingen vinden omtrent deze aangelegenheid die ten opzichte van de verzekering in 't algemeen niet van belang ontbloot lijken.

Dadelijk stelt zich de vraag: Wie dient verzekerd? en door welk contract?

Jagers, wier jacht bewaakt is door een jachtwachter zullen met mij bekennen dat deze laatste ter gelegenheid van het uitoefenen van zijn ambt, aan erge gevaren blootstaat. Bij nacht voornamelijk grijpen er bij onstuimig weder botsingen plaats tusschen wachters en stroopers, het wild wordt hardnekkig verdedigd en het valt niet zelden voor dat er van beide kanten vuurschoten worden gelost. De lichtbakstrooperij heeft sinds den oorlog merkkelijk toegenomen, en iedereen weet dat de lichtbakmannen bijzonder gevaarlijke kerels zijn. Overigens, staan de gazetten niet vol van strooperijdramas?

Het komt er dus op aan te weten of het voor een jager niet voorzichtig is zijn jachtbewaker te doen verzekeren. Wij zegden zooeven dat er voor vermelden persoon groot risico bestond tijdens het uitoefenen van zijne opdracht. Sommige verzekeringsmaatschappijen houden dus staan dat het risico zich voordoet in den loop en binnen de uitvoering van een contract, waarop de wet op de vergoeding der schade voortspuitende uit de arbeidsongevallen van toepassing is. Deze wet heeft echter betrekking op twee soorten contracten: het arbeidscontract volgens de wet van 10 Maart 1900 en de bediendenarbeidsovereenkomst volgens de wet van 7 Augustus 1922.

Vermits onze jachtwachter volgens het gemeene recht, niet zal worden verzekerd, 't is te zeggen, vermits de verantwoordelijkheid van den jachteigenaar niet zal worden gedekt door een verzekeringspolis afgesloten volgens de bepalingen van art. 1382 en 1384 van het B. W., moeten wij onderzoeken in welk opzicht de jachtwachter onder toepassing van de wet op de arbeidsongevallen zou vallen. In andere woorden, dient deze persoon verzekerd volgens de bepalingen van bedoelde wet in de hoedanigheid van bediende of van werkmans?

Een andere juridische idee kan nog oprijzen. Aangezien bedoelde jachtwachter ter gelegenheid van jachtmisdrijven het recht heeft processen-verbaal op te maken, en aangezien hij een eed afgelegd heeft in handen van den Gouverneur of van den Arrondissementscommissaris, kan hij misschien worden beschouwd als een ambtenaar die politief of administratieve functies waarneemt.

Hieruit blijkt dus dat het vraagstuk als zeer ingewikkeld voorkomt. Bedoelde jachtbewaker is doorgaans aangesteld in jachtterreinen waar er bosschen liggen, als boschwachter. Te gelijker tijd als hij het wild van zijn meester gadeslaat, werkt hij ook in de bosschen, hetzij om boomen uit te hakken, om er nieuwe te planten, enz. Te dien opzichte zou men hem kunnen beschouwen als zijnde met zijn patroon door een arbeidscontract verbonden. Hij zou dus als werkmans dienen verzekerd.

Laten wij de rechtspraak onderzoeken. Bij vonnis in dato 28 April 1900 door de rechtbank van eersten aanleg te Audenaerde geveld (Flandre judiciaire 1900 blz. 689 zie ook P. P. 1901 n° 469) is vastgesteld dat de jachtwachter dient beschouwd als zijnde een bediende.

Deze zienswijze is bekrachtigd door andere vonnissen. In dato 1928 werd een dergelijk vonnis uitgesproken door den Werkrechtensraad te Hoei.

Door het Vredegerecht te Beauraing werd op 6 Mei 1926

insgelijks verklaard dat de jachtwachter met den eigenaar van de jacht door een bediendenarbeidsovereenkomst naar de wet van 7 Augustus 1922 was verbonden. Dit laatste vonnis werd bekendgemaakt in de « Journal des juges de paix » in Maart 1932, blz. 935, en is derhalve nog tamelijk jong.

Hieruit volgt dus dat de jachtwachter moet worden verzekerd door een polis die de gunsten van de wet op de arbeidsongevallen verleent, in hoedanigheid van bediende, maar in zoover slechts bedoelde jachtopziener zou beëdigd zijn. Dit is dus een afgedane zaak wat betreft den jachtwachter.

Tot hertoe is er slechts een klein deel van het problema opgelost. Buiten den jachtwachter, staan er nog vele andere personen aan een groot gevaar bloot. Noemen wij den jager zelf, met de vrienden en kennissen die met hem de jachtsport beoefenen. Onder deze vrienden kunnen voorname personen voorkomen, wier leven door hunne kinderen en rechthebbenden op hoogen prijs zou kunnen worden geschat. Te meer hebben wij nog, in een jacht-partij, de drijvers, die onder het gezag van den jachtbewaker en door hem opgeroepen, het wild opjagen.

Alle jagers moeten bekennen dat zij in den loop van het jagersleven steeds ongelukken, 't zij groot of klein, hebben teweeggebracht; zoo niet, dat zij toch ongevallen hebben bijgewoond.

Het valt buiten twijfel dat het risico dat de jachtsport doet ontstaan zeer aanzienlijk is. Overigens, het tuig alleen dat de jager bezigt is gevaarvol, ik bedoel het geweer. Elke jager weet dat de tijd voorbij is, waar mer joeg met geweren die slechts een betrekkelijk geringe draagkracht hadden. Thans is de wapenmakerij zoo volmaakt, dat de draagkracht van de geweren, tweeloopen en brownings van Engelsch model ontzaglijk is vermeerderd. Merken wij nog op dat bij jacht op het groot wild het gevaar nog grooter is, vermits er thans met kogels wordt geschoten.

Op een zekeren afstand kan men met licht lood nog een betrekkelijk gering letsel veroorzaken, terwijl op denzelfden afstand een geweerschot met kogel doorgaans een doodelijken afloop zal hebben.

Dit risico is niet alleen gevaarvol maar is ook zeer verscheiden. Wie gewoon is een jachtgeweer te hanteeren kent voorzeker het gevaar van het ricochetteren van het lood op waterplassen, natte boomschors en bijzonder op ijsschalieën. Bij onvoorzichtige jagers kan het springen over een beek, het kruipen door een haag, het haperen van de spanveer van het geweer aan een struik of aan een knop van de kleedij, het springen van den jachthond op den jager, die verzuimd heeft zijn geweer op veilig punt te stellen, ernstige ongelukken voor gevolg hebben, zoowel voor hem persoonlijk alsook voor de andere jagers die hem omringen.

Derde personen kunnen ook door een schot getroffen worden. Het is niet zelden, voornamelijk bij de opening van de jacht, als de boeren op de akkers de aardappelen uitdoen, dat er sommigen onder hen door een ongeluk worden getroffen. Deze rampspoedige schoten worden niet altijd gelost door onvoorzichtigheid van den jager, de uiterlijke gedaante van het jachtterrein is aan het overkomen van een ongeluk niet altijd vreemd.

Persoonlijk kende ik het geval van iemand, buitengewone schutter, die nooit het minste letsel aan derden had berokkend, en die, om reden van een golving van het terrein, een gansch huishouden van een boer trof. Deze zat namelijk met zijn vrouw en vier kinderen neergehurkt om aardappels op te rapen. Er hoeft niet gezegd welke verschrikkelijke gevolgen dergelijke voorvallen voor den jager kunnen na zich slepen.

Een ander geval woonde ik bij: op een jacht in bosschen, werd een jager door den eigenaar van de jacht op een buitenhoek geplaatst. Tijdens de jacht verplaatste hij zich. Andere jagers hadden opdracht gekregen met de

drijvers binnen het bosch vooruit te gaan. Een dezer laatste loste een vuurschot op een stuk wild dat opsprong en trof terzelfdertijd den onvoorzichtigen verplaatsten jager in de beenen. Hier kan men tasten welk belang de tucht en de organisatie kan hebben voor het inrichten van zulke sporten.

Al deze aangelegenheden kunnen aanleiding geven tot droeve en ontzenuwende processen. Ofwel dient er bewezen dat er geen fout bestaat in hoofde van den schutter, ofwel dat het ongeval voorkwam om reden van onvoorzichtigheid vanwege den getroffene; dan weer wordt het noodlottig toeval ingeroepen.

Deze kwellende vraagstukken zouden voor 't gerecht niet worden opgeroepen en zouden dadelijk een oplossing vinden indien de jager verzekerd was.

Ik zal niet gaan tot het aanraden van een verplichte verzekering, alhoewel dit een sociaal nut zou opleveren en zeer gemakkelijk zou kunnen worden verwezenlijkt. Het ware voldoende, bij de jachtwet een aanhangsel te voorzien, waarbij ieder jager die zijn jachtbrief aanvraagt, bij den arrondissementscommissaris, er toe zou gehouden zijn een jachtverzekeringscontract voor te leggen. Zoo niet, zou hem den jachtbrief worden geweigerd.

Wij kunnen dus stellig beweren dat in geval de jager verzekerd is, bij den getroffene altijd de berokkende schade zal worden hersteld, volgens de bepalingen zelf van het verzekeringscontract.

Zulk een contract is des te meer aan te raden dat de premie er van zeer laag staat. Het gemiddeld bedrag van de premie stijgt niet boven de 70 frank en voor 100 frank is doorgaans het jachtrisico op onbeperkte wijze gedekt.

In den tijd van democratie, dien wij beleven, is het niet zeldzaam gelijk welk klein boerde den broodjager te zien spelen. Deze toevallige «Nemrods» zijn gewoonlijk onvermogen. Wat zou het lot zijn van een getroffen derde, indien zulke jagers een doodelijk of ernstig jachtongeval moesten teweegbrengen? Nadat bij vonnis de verantwoordelijkheid van den broodjager zou worden vastgesteld en dat de schadevergoeding voor den getroffene of zijn rechthebbers zou zijn berekend, indien nu de dader van het ongeluk niets bezit, en de inbeslagname door den deurwaarder niets kan opbrengen om den getroffene voldoening te geven, wat kan er dan nog worden aangewend om de belangen van het slachtoffer te vrijwaren?

Alleen de verzekering kan de noodige waarborgen des-aangaande bieden en de burgerlijke verantwoordelijkheid van den jager dekken.

Men zou zelfs kunnen beweren dat de belangen van den getroffene en van de derden des te meer dienen in aanmerking genomen, aangezien er een soort vermoeden van fout ten opzichte van den jager bestaat, wegens den gevaarvollen aard van het tuig (geweer) dat hij hanteert.

Laten wij ten slotte nogmaals een rechtspraak aanhalen tot staving van de morele verplichting van den jager een jachtpolis te onderteekenen. Hieruit zal nogmaals blijken hoe eenvoudig het standpunt zou wezen in geval van verzekering. Natuurlijk zouden de processen daarom niet uit de wereld zijn; zij zouden misschien kunnen ontstaan betreffende een oproeping tot vrijwaring ten opzichte van de verzekeringsmaatschappij; maar ten slotte zouden de vergoedingen toch op gelijk welke wijze aan den getroffene worden uitbetaald. Dit is het voornaamste.

Dus op 9 October 1930, tijdens een klopjacht in de omstreken van Dinant, waar hij uitgenoodigd was, werd de Heer X. op het uiteinde van een bosch, waarin de drijvers gingen kloppen, geposteerd. De eigenaar van de jacht, de Heer Z., had als jachtopziener den genaamde C. Deze had opdracht gekregen samen met de drijvers in het bosch vooruit te gaan. Wanneer hij omtrent acht meter verwijderd was van den post waar de Heer X. stond, dien hij niet kon zien om reden van de uiterlijke vorm van het terrein dat in helling lag, loste de jachtwachter een vuurschot op een konijn dat ongeveer vijftien meter van hem opsprong. Op denzelfden stond schoot de Heer X.

ook op dit konijn. Een lood trof den Heer X. aan het oog dat verloren ging. De getroffene heeft den jachtwachter gedagvaard en deed den eigenaar Z. als verantwoordelijk citeeren. Bij deskundig onderzoek werd de fout ten opzichte van den jachtwachter vastgesteld. Een tegenexpertise verklaarde het tegenovergestelde.

Eindelijk, oordeelde de rechtbank dat de jachtwachter C. een onvoorzichtigheid had begaan en verwees hem provisioneel 10.000 frank aan den getroffene X. uit te betalen. De eigenaar Z. werd bovendien burgerlijk verantwoordelijk verklaard.

Beroep werd aangeteekend. Het Hof van Beroep heeft, door een omstandig vonnis, eenvoudig de eerste uitspraak bekrachtigd. Het Hof was van meening dat de jachtwachter een zeer goede kennis had van het uiterlijk voorkomen van het jachtterrein. Hij had immers de jachtpartij ingericht en wist genoegzaam waar de Heer X. stond, op de plaats waar laatstgenoemde door het vuurschot bij «ricochet» getroffen werd, en diensvolgens het ongeval opliep. «Gelet hij vermoedde dat, terwijl hij op die wijze schoot, hij het gevaar liep den Heer X. te treffen, alhoewel hij laatstgenoemde niet kon bemerken; gelet het lossen van dusdanig vuurschot in weerwil van het gevaar voor derden, een erge onvoorzichtigheid daartelt; gelet zulke onvoorzichtigheid, bij het overkomen van een ongeval, de aansprakelijkheid van den dader na zich sleept», werd de genaamde C. naar het hooger gewijsde veroordeeld.

Alb. DE BEULE,
Doctor in de rechten,
Redacteur op het Ministerie van Arbeid.

UIT DE PERS

Uit het dagblad «De Standaard», van 20 December 1935, nemen wij het hieronderstaand belangrijk artikel over van de hand van Prof. Mr. J. Van Houtte.

* * *

HET FISKAAL REGIEM VAN DE PERSONEN- VENNOOTSCHAPPEN MET BEPERKTE AANSPRAKELIJKHEID

In het nummer van 26 Juni j.l. hebben wij de hoofdtrekken samengevat van een nieuw vennootschapstype dat kort daarna (Wet van 9 Juli 1935) in ons handelsrecht werd ingevoerd: de *personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid*. Tevens hebben wij de aandacht van het publiek getrokken op de talrijke voordeelen welke de nieuwe ondernemingsvorm biedt voor zaken die in besloten of familiekring worden opgericht.

Als besluit van ons artikel schreven wij dan dat de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid zou groeien, zoo niet tot de beduidendste, dan toch tot een der beduidendste ondernemingsvormen in ons land.

Tot nu toe is onze voorspelling niet vervuld en worden bijna geen vennootschappen onder den nieuwen vorm gesticht. Waarom?

Besluitwet van 9 September 1935

Dat velen, die voornemens waren hunne zaak als «familievennootschap» op te richten, van dat plan hebben afgezien, is ontegensprekelijk te wijten aan het zeer ongunstig fiscaal regiem dat op den nieuwen vennootschapsvorm toepasselijk werd verklaard in de besluitwet n° 202 van 9 September j.l.

Daar de wet van 9 Juli 1935, waarin het statuut van de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid wordt vastgesteld, geen fiskale bepalingen inhoudt, heeft de regeering van de haar toegekende volmacht gebruik gemaakt om de nieuwe vennootschappen gelijk te stellen met *vennootschappen op aandelen* «voor de inning van de registratie-, zegel-, griffie- en hypotheekrechten en

voor de toepassing van de samengeschatte wetten betreffende de belastingen op het inkomen ».

Aan de personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid wordt dus het bijzonder regiem ontzegd dat men redelijk mocht verwachten. De nieuwe vennootschappen worden integendeel gelijkgesteld, op fiscaal gebied, met diegene onder de bestaande maatschappijen die het zwaarst worden belast: de vennootschappen op aandeelen, m. a. w. de *naamloze vennootschappen*.

Noodlottige gevolgen van de besluitwet

Het weze ons gegund even te wijzen op de noodlottige gevolgen van de besluitwet van 9 September 1935.

Bij de stichting van de maatschappij wordt geen onderscheid gemaakt tusschen de verschillende vennootschaps-typen voor de betaling van de registratierechten. Maar het *overschrijvingsrecht* op den inbreng van onroerende goederen, dat slechts 1 % is in vennootschappen onder gemeenschappelijke naam, bedraagt 2 % in vennootschappen op aandeelen.

Als gevolg van de besluitwet zullen verder de aandelen in personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid uit fiscaal oogpunt gelijkgesteld worden, met nominatieve aandelen van een naamloze vennootschap. Uit dien hoofde is op het maatschappelijk register een *evenredig zegelrecht* verschuldigd van 1.20 per 500 frank kapitaals, al waren ook geen getuigschriften van deelneming uitgedeeld onder de vennoten.

Bij de *ontbinding* van de vennootschap gebeurt het niet zelden dat een vennoot het onroerend goed terugneemt dat hijzelf gebracht had in de maatschappij. In vennootschappen onder gemeenschappelijke naam en in commanditaire vennootschappen is heirop verschuldigd het verdelingsrecht van 0.70 %. In vennootschappen op aandelen wordt in dit geval betaald het mutatierecht van $9 + 2 = 11$ % (Wet van 30 Augustus 1913 art. 7, 2e lid). Dat dergelijke bepaling toepasselijk wordt op «familie-vennootschappen» heeft reeds van vele kanten scherpe kritiek uitgelokt. Het zal wel een schreeuwende onrechtvaardigheid blijken dat een vader die een vennootschap onder den nieuwen vorm opgericht heeft, samen met zijn kinderen, en daarin een handelshuis of een nijverheidsgebouw heeft ingebracht, 11 % aan den fiscus moet betalen om zijn eigen goed terug te krijgen als de vennootschap om de eene of de andere reden ontbonden wordt.

En nu wat betreft de *belasting op het inkomen*. Er komen wel gevallen voor waarin het regiem van vennootschappen op aandelen ietwat voordeliger is dan dat van vennootschappen onder gemeenschappelijke naam (o. m. omdat geen provincie- of gemeenteopcentiemen gevestigd worden op de mobiele belasting op dividenden). Wij meenen echter dergelijke gevallen als uitzonderingen te mogen beschouwen voor personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid. Laat ons immers uit het oog niet verliezen dat het nieuwe vennootschapstype in hoofdzaak bestemd is voor kleine ondernemingen en familie-zaken, waarin de beheerder (de vader, b. v.) de overgrote meerderheid van de aandelen bezit.

Welnu, in vennootschappen onder gemeenschappelijke naam onder toepassing van de bedrijfsbelasting (bedrag: progressief, naar het inkomen, tot 9.9 %). In naamloze vennootschappen integendeel slaat de bedrijfsbelasting alleen op de wedde of bezoldiging van den beheerder, wijl de mobiele beasting (altijd 24.2 %) moet betaald worden op dividenden en interesten van zijn aandelen.

Het regiem van vennootschappen onder gemeenschappelijke naam is dus voordeliger voor beheerders die een groot gedeelte van het maatschappelijk kapitaal bezitten, behoudens wanneer de gezamenlijke belasting (met opcentiemen en nationale crisisbelasting) meer dan 24.2 % van hunne bedrijfsinkomsten bedraagt, hetgeen slechts voor een vrij aanzienlijk inkomen gebeurt.

Hierbij dient nog opgemerkt dat geen verminderingen worden toegestaan naar het aantal kinderen ten laste op

de mobiele belasting — en wel op de bedrijfsbelasting — hetgeen van allergrootst belang is voor den beheerder die vader is van een groot gezin.

Herziening van het fiscaal regiem gewenscht

Het lijdt dus geen twijfel dat de gelijkstelling van personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid met vennootschappen op aandelen alles behalve voordelig is. Verder is die gelijkstelling noch uit juridisch oogpunt, noch uit sociaal-economisch oogpunt te rechtvaardigen.

Het grondig verschil tusschen de nieuwe maatschappijen en naamloze vennootschappen werd tijdens de bespreking van de wet van 9 Juli 1935 herhaalde malen in het licht gesteld. Het aandeel, b. v., in personenvennootschappen met beperkte aansprakelijkheid wordt slechts onder zeer strenge voorwaarden aan derde personen afgestaan, wijl het aandeel in een naamloze vennootschap in den regel een verhandelbare titel is.

Ten andere is de toepassingskring van de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid hoegenaamd dezelfde niet als die van naamloze vennootschappen. De maatschappijen van het nieuwe type zullen evenals vennootschappen onder gemeenschappelijke naam, gesloten worden onder een gering aantal personen die malkander, goed kennen en betrouwen. Ze mogen geen beroep doen op het openbaar krediet, wijl naamloze vennootschappen aandelen aan toonder te koop stellen op de fondsenbeurs of een leening mogen aangaan onder den vorm van een uitgifte van obligaties.

Er is dus geen grondige reden om het fiscaal regiem van naamloze vennootschappen toe te passen op de nieuwe maatschappijen. Intrekking van de besluitwet van 9 September 1935 wordt vooral gewenscht. Mocht geen bijzonder regiem ingevoerd worden voor de personenvennootschap met beperkte aansprakelijkheid (omdat er nu gestreefd wordt naar vereenvoudiging van ons fiscaal stelsel), dan ware gelijkstelling met vennootschappen onder gemeenschappelijke naam verkiesselijk boven gelijkstelling met vennootschappen op aandelen.

Het ware zeker te betreuren moest de jongste hervorming van ons vennootschapsrecht, die zooveel moet bijdragen tot het economisch herstel van het land, omwille van de besluitwet van 9 September 1935 zonder het minste resultaat blijven.

WETGEVING

WETSVOORSTEL houdende wijziging van artikel 31 der wet van 4 Augustus 1832 op de rechterlijke inrichting.

TOELICHTING

Mevrouw, Mijne Heeren,

De wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken voorziet dat vier nieuwe benoemingen van raadsheer en nieuwe benoemingen van advocaat bij het Hof van Verbreking zullen geschieden.

Deze bepalingen hebben voor doel het gebruik van de Nederlandsche taal aan het Hoogste Gerechtshof te verzekeren.

Tot hunne groote teleurstelling, hebben de Vlamingen moeten vaststellen dat bij de voordracht van kandidaten door het Hof van Verbreking, zoowel voor de plaatsen van raadsheer als voor die van advocaat bij dit Hof, geen rekening werd gehouden met de kennis van de Nederlandsche taal door de kandidaten.

Wat betreft de benoeming van raadsheeren wordt de tussenkomst van het Hof van Verbreking voorzien bij artikel 99 der Grondwet. Aan dit vereischte kan zonder

vooraangaande wijziging van de Grondwet, niets worden veranderd.

De benoeming der advocaten bij het Hof van Verbreking wordt daarentegen bij een gewone wet geregeld.

Wij stellen voor deze wet in dezen zin te wijzigen dat voortaan de benoemingen alleen door den Koning zullen geschieden.

Deze wet aldus gewijzigd zou van toepassing zijn op de benoemingen die thans, ingevolge de wet van 15 Juni 1935 moeten geschieden.

Maur. Orban.

Wetsvoorstel houdende wijziging van artikel 31 der wet van 4 Augustus 1832 op de rechterlijke inrichting

Eenig artikel.

Uit artikel 31 der wet van 4 Augustus 1832 op de rechterlijke inrichting vallen in alinea 3 de woorden: «op voorstel van het Hof» weg.

Maur. Orban, A. Raport, H. Vandeweerd, A. Verbist, Jos. De Clercq.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van artikel 297 van het Burgerlijk Wetboek betreffende de echtscheiding bij wederzijdsche toestemming

TOELICHTING

Mevrouw, Mijne Heeren,

De bepaling dat de echtgenooten welke eene scheiding bij wederzijdsche toestemming bewerkstelligd hebben, drie jaren moeten laten voorbijgaan, alvorens een nieuw huwelijk te kunnen sluiten, is een der talrijke bepalingen welke de moeilijkheden, aan de verkrijging der echtscheiding verbonden, nutteloos vermenigvuldigen.

De echtscheiding bij wederzijdsche toestemming wanneer zij voltrokken wordt, is het uitloeijsel van den vrijen wil der echtgenooten welke een einde maken aan eene contractuele verhouding welke eveneens de uitwerking was van hun vrijen wil.

Wanneer de echtgenooten de langdurige en kostelijke procedure der echtscheiding bij wederzijdsche toestemming doormaken, is het meer dan overvloedig bewezen dat hunne beslissing wel overwogen is.

Het verlengen van den termijn noodig voor het vereffenen van een bestaanden toestand, en het scheppen van een nieuwen toestand, neemt, te zamen met de noodzakelijke voorbereiding der procedure zelf, die één jaar duurt, en den termijn voorgeschreven door artikel 297, ongeveer vijf jaren in beslag, zoodat zeer dikwijls de mogelijkheden van het heropbouwen van een gezin teloor gaan, of eene oplossing wordt gezocht in betrekkingen welke onwettelijk zijn.

L. Craeybeekx.

Wetsvoorstel

Eenig artikel.

Artikel 297 van het Burgerlijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling:

«In geval van echtscheiding bij wederzijdsche toestemming, zal de vrouw geen nieuw huwelijk mogen sluiten dan tien maanden na de uitspraak der echtscheiding.»

L. Craeybeekx, Cam. Huysmans, L. Joris, W. Eekelers, O. Vankesbeeck.

WETSVOORSTEL

tot wijziging van de wet van 31 Juli 1920 betreffende de benoeming van de griffiers van vredegerecht.

VERSLAG

namens de Commissie voor de Justitie en de Burgerlijke en strafrechterlijke wetgeving, uitgebracht door den heer Hossey.

Mevrouw, Mijne Heeren,

De Commissie aanvaardde de argumenten van de Toelichting van het voorstel en trad de voorgestelde teksten bij, mits een klein amendement.

Inderdaad, zooals gezegd wordt in de Toelichting van het voorstel, was er geen enkel reden die het onderscheid kon wettigen, dat door artikel 8 der wet van 31 Juli 1920 gemaakt wordt tusschen, eenerzijds de griffiers eerste en tweede klasse, en de griffiers der vier klassen dezelfde verantwoordelijkheid dragen.

Dergelijke wijze van benoeming bestaat noch voor de rechtbanken van koophandel. Steeds moeten de griffiers eener zelfde rechtsmacht, bij hunne benoeming, dezelfde voorwaarden vervullen, welke ook de indeeling der rechtbank zij.

Het is alleen rechtvaardig en zeer wenschelijk voor een goed beleid, dat de griffiers van de Vredegerechten bekwaam zijn en die bekwaamheid spruit niet alleen voort uit hun persoonlijke kennis, doch ook uit deze die zij kunnen opdoen in den loop van hun langere of kortere stage in dienst van het Gerecht.

Op voorstel echter van meening, dat evenals dit het geval is voor de benoemingen tot griffiers in de Vredegerechten van eerste en tweede klasse, men niet alleen degenen moest aanvaarden, die gedurende vijf jaar het ambt hebben vervuld van adjunct-griffier of van griffiersklerk, rechtstreeks door de Schatkist bezoldigd, in een Vredegerecht, doch ook in een Hof, een Rechtbank van eersten aanleg of van koophandel.

Een adjunct-griffier of een griffiersklerk bij een Hof, een Rechtbank van eersten aanleg of van koophandel, met vijf jaar dienst, kan er voordeel in vinden de plaats aan te vragen van griffier in een Vredegerecht. Er is geen enkele reden om deze candidatuur te weren. Inderdaad, wat het wetsvoorstel en wat de adjunct-griffiers en de griffiersklerken willen beletten, is dat personen die een aan de loopbaan vreemd beroep uitoefenen en die nooit in een griffie werkzaam zijn geweest, de plaats zouden komen innemen van hen die er reeds een tamelijk lange stage hebben doorgemaakt en de mogelijkheid van benoeming tot griffier als eenige bevordering hebben.

De overeenkomst van het werk in de griffies der Hoven, der Rechtbanken van eersten aanleg, van Koophandel en in de Vredegerechten, en de betrekkingen die deze rechtscolleges onderling hebben, laten toe tevens de candidatuur te aanvaarden der adjunct-griffiers en griffiersklerken van deze rechtsmachten.

In die voorwaarden zou het eenig artikel van het wetsvoorstel er uitzien als volgt:

Eenig artikel.

Artikel 8 der wet van 31 Juli 1920 wordt gewijzigd als volgt:

«In de Vredegechten kan niemand tot griffier worden benoemd, indien hij niet ten volle den ouderdom van 25 jaar heeft bereikt en indien hij geen doctor in de rechten is, of indien hij niet gedurende vijf jaar het ambt heeft vervuld van adjunct-griffier of van griffiersklerk rechtstreeks door de Schatkist bezoldigd, in een Hof, een Rechtbank van eersten aanleg of van Koophandel of in een Vredegerecht.

»Op dezen regel mag uitzondering worden gemaakt in de Vredegerechten der derde en der vierde klasse, wanneer er geen kandidaten zijn die aan de hierboven voorgeschreven vereischten voldoen.»

Deze tekst is het die uwe Commissie U voorstelt goed te keuren.

*De Verslaggever,
J. Hossey.*

*De Voorzitter dd.,
E. Brunet.*